Štev. 42 (604) L. XII.
NOVO MESTO, četrtek, 19. oktobra 1961

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

ZAPISKI S 5. SEJE OKRAJNEGA KOMITEJA ZVEZE KOMUNISTOV

PRESLAB POSLUH ZA POJAVE

ki bi lahko po kratkotrajnih navideznih uspehih in konjunkturi izpodrezali položaj kolektivom s kratkovidno gospodarsko politiko

V petek, 13. oktobra, je bila v Novem mestu 5. seja okrajnega komiteja ZKS, na kateri so razpravljali o delu osnovnih organizacij Zveze komunistov v gospodarstvu po zadnjih občinskih konferencah. Uvodno poročilo za sejo je podal sekretar Franc Pirkovič, v razpravi pa so sodelovali tovariši: Niko Belopavlovič, Miro Thorževski, Jože Vrviščar, Rade Kordič, Ivan Volčanšek, Milan Ravbar, Silvo Gorenc, Ludvik Kebe, Jože Plavec, Franc Kotnik, Edo Komočar, Stane Smid in Ema Muser. — Na seji so izvolili za nova člana OK ZKS tovariša Ivana Volčanška in Zvoneta Kranjca, sekretarja občinskih komitejev ZKS iz Brežic in Trebnja, razrešena pa sta bila članstva v OK ZKS Danica Černič iz Semiča in Milan Turk iz Novega mesta.

Uveljavljanju novega gospodarskega sistema in problemom, ki so tesno povezani s tem vprašanjem, je veljalo na seji tako uvodno poročilo sekretarja tovariša Pirkoviča kot razprava članov komiteja. Na seji so govorili o vrsti pojavov, ki so za stanje v osnovnih organizacijah ZK v gospodarstvu zaskrbljujoči. Kot smo s proizvodnjo v I. polletju v okraju lahko zadovoljni, tako se ne moremo zadovoljiti ne z razpravami in ne z ukrepi za delitev dohodka. Priprava pravilnikov za delitev dohodka zaostaja; le nekaj kolektivov je, ki so v praksi že sprejeli nov način nagrajevanja in razdeljevanja dohodka, vse preveč pa je gospodarskih organizacij, v katerih so najprej »obdelali« plače, nato pa šele šli v razpravo o gospodarski moči podjetja, o skladih, vlogi ekonomskih enot in resnično socialističnih meril nagrajevanja.

Pri tem zadene osnovne organizacije ZK v podjetjih velika odgovornost. Ponekod so bile namreč gluhe ob pojavih, da so vsem ljudem v kolektivu »kar počez« povišali dohodke za 30 odst. oz. da dobivajo vodilni uslužbenci podjetij nesorazmerno visoke prejemke. Komunisti marsikje molče ob nespametni politiki gospodarskih organizacij; oglasili se niso pravočasno tudi ob nekaterih pojavih, ko so bila grobo kršena načela delavskega upravljanja. Kritike ob primerih, ko je osebni dohodek visoko presegel doseženo stopnjo povečane proizvodnosti, dostikrat sploh ni. Čeprav pa so bili tem vprašanjem v glavnem namenjeni že spomladanski seminarji OK ZKS v Dol. Toplicah in kasnejše občinske konference kot njihovi plenumi, se osnovne organizacije vkljub temu marsikje še niso znašle. Medtem ko monopolni položaj na trgu tudi nekaterim kolektivom v našem okraju še dovoljuje visoke cene in pretirano zviševanje plač, je vse premalo posluha za take pojave.

»PODJETJE JE NAŠE IN NIHČE SE NIMA PRAVICE VMEŠAVATI«

Demagoški prijemi posameznikov so krivi, da prihaja do izjav, da »ni nobene sile, ki bi se lahko vmešavala v notranje odnose v kolektivu«. Imamo tudi pojave, ko si posamezniki pripisujejo zasluge, da je podjetje napre-

»Pojavi, ki jih kritiziramo, so predvsem posledica premajhne razgledanosti komunistov« je na seji med drugim opozoril sekretar OK ZKS tovariš Franc Pirkovič

dovalo v razvoju in na trgu; bijejo se na prsi in hvalisavo govore o »svojih velikih zaslugah«, da je podjetje sploh nastalo... Pozabljajo pa seveda, da so vsa naša podjetja zrasla iz družbenih sredstev, da jim položaj na trgu omogoča napredek in nadaljnji razvoj in da je zasluga vseh delavcev, da napredujemo v proizvodnji in potrošnji! Taki pojavi pa so, kot je poudaril tovariš Pirkovič, tudi odraz oživljenih centralističnih teženj v občinah. Na to je opozoril že plenum OK letos spomladi, kaže pa, da se občine zdaj bolj kot prej zapirajo vase. Tak centralizem nam seveda samo škoduje; najbolj se kaže n. pr. v ustanovitvi 5 komunalnih bank v okraju, gospodarske moči pa imamo v okraju za eno tako medobčinsko banko! Pojavov medsebojnega nezaupanja in teženj po centralizaciji v občinah je še

Nadaljevanje na 3. strani)

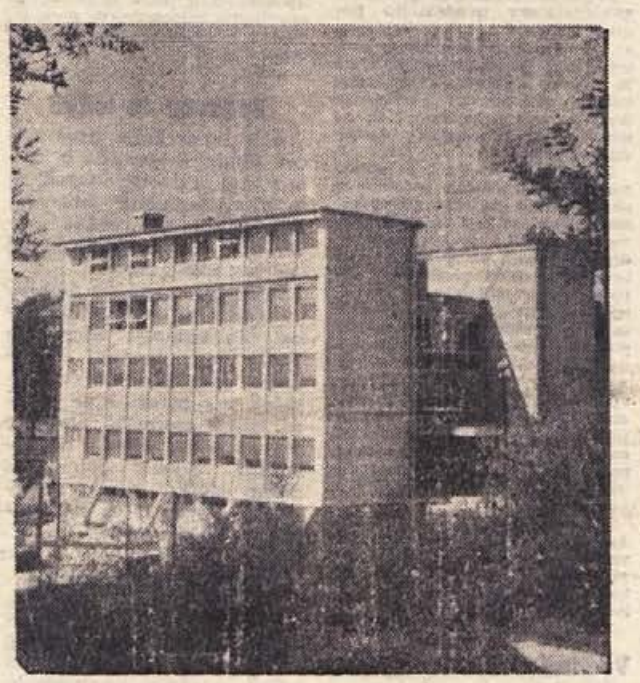

V novem poslovnem poslopju novomeškega Podjetja za PTT promet hitijo z zaključnimi deli, da bi bila stavba pripravljena za vselitev do 29. oktobra, praznika Novega mesta

Občinske skupščine Svobod in PD

V nedeljo, 22. oktobra, bo ob 9. uri v sindikalni dvorani tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj« skupščina Svobod in prosvetnih društev občine Videm-Krško. Isti dan bo prav tako ob 9. uri v dvorani Doma družbenih organizacij v Brežicah skupščina SPD brežiške občine. O delu in sklepih obeh bomo poročali v prihodnji številki našega tednika.

Odlikovana društva in člani Svobod

Za izredno uspešno delo in zasluge pri razvoju kulturne dejavnosti je predsedstvo sveta Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije 12. oktobra 1961 odlikovalo z odlikovanji »SVOBOD« društva in posameznike našega okraja.

Z odlikovanjem »SVOBOD« I. stopnje so bili odlikovani:

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« — Senovo, Karel Šterban s Senovega, Julija Rajmer iz Metlike in Franjo Vadnal iz Brežic.

Z odlikovanjem »SVOBOD« II. stopnje so bili odlikovani:

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« iz Kaniža-rice, Prosvetno društvo »Stanko Černelč« iz Brežic, Prosvetno društvo iz Artič, Anton Javorič iz Brestanice, Zinka Guček, Kristina Radej in Anton Horjak s Senovega, Minka Gale in Sonja Kolšek iz Sevnice, Janez Zupančič s Senovega, Jože Dular in Silvo Mihelčič iz Metlike, Vilko Videčnik iz Mokronoga, Viktor Zemljak iz Krškega, Savica Zorko in Bogo Javornik iz Brežic, Jakob Drnač iz Artič, Bogomir Novak iz Semiča, Ana Bogataj iz Črnomlja, Anton Pahor iz Brežic in Alojz Cvitkovič iz Črnomlja.

Z odlikovanjem »SVOBOD« III. stopnje so bili odlikovani:

Pavla Zajelšnik, Jožica Janežič in Silvan Mozer iz Brestanice, Martin Plavštajner iz Koprivnice, Nadka Jelenko in Frančiška Horjak s Senovega, Amalija Žvar iz Koprivnice, Janko Avsenak s Senovega, Zora Celar z Mirne, Alojz Radej s Senovega, Zofka Kotar s Čateža, Danijel Celar z Mirne, Franc Baškovič in Ivan Vogrinc iz Brežic, Alojz Kočevar in Anica Čedonič iz Črnomlja.

Odlikovanim društvom in kulturnim delavcem, ki jim bodo odlikovanja podelili na občinskih skupščinah Svobod in PD, iskreno čestitamo s toplo zahvalo za njihovo plemenito delo v korist skupnosti in za kulturni napredek našega okraja.

Za stanovanja po hitrejšem postopku

■ Dan za dnem prihajajo na občinski ljudski odbor v Novem mestu delavci, uslužbenci in drugi z besedami: »Stanovanja nimam. Vložili smo prošnjo že pred dvema letoma, pa...«

■ Večkrat je slišati tudi tole: »Avto si je lahko kupil, stanovanja si pa ne more.«

■ Prebivalci šmihelske barake pa pravijo: »Kakršnokoli stanovanje bi radi; samo da bo stanovanje!«

■ Stanovanj ni. Kje se je zataknilo, da se ta problem tako počasi rešuje?

Že stanovanjski zakoni iz leta 1959 (veljajo še zdaj) so močno razmajali to vprašanje. Hitri družbeni razvoj je namreč zahteval, da je treba z vsemi njegovimi dobrimi dosežki vskladiti tudi stanovanjske predpise in odpraviti mnoge špekulacije zasebnikov pri zadružni gradnji, ki se je prav tedaj začela uveljavljati.

Žal se državljani z novostmi niso dovolj seznanili, saj so si pod pojmom »stanovanjska skupnost« razlagali le izhod iz zagate in ne korak k nadaljnjemu družbenemu razvoju. Zato so se stanovanjske skupnosti preveč omejevale na ustanavljanje servisov in otroških ustanov. Z delovnimi kolektivi, organizacijami, s hišnimi sveti in z drugimi organi so bile prerahlo povezane, kar se je največkrat poznalo v njihovih skoraj popolnoma praznih blagajnah. Nedvomno je bilo premalo pojasnjevanja, da so tudi njihovi dohodki odvisni od prispevkov državljanov in skladov skupne potrošnje gospodarskih organizacij.

Napačno je mišljenje, da sta le občinski ljudski odbor in stanovanjski sklad dolžna dati stanovanje. Novi zakon o stanovanjskih razmerjih določa, da so za ureditev tega vprašanja razen občinskega ljudskega odbora merodajni prav tako zavodi in organizacije pa tudi pravne osebe, na katere komuna to pristojnost prenese. Potemtakem lahko ObLO odloča le o tistih prostorih, ki jih sam zgradi, in o izpraznjenih stanovanjih v hišah družbenega upravljanja. Razumljivo je, da se potem nikakor ne da ugoditi vsem prosilcem, ki prihajajo dan za dnem pred ta organ.

(Nadaljevanje na 3. strani)

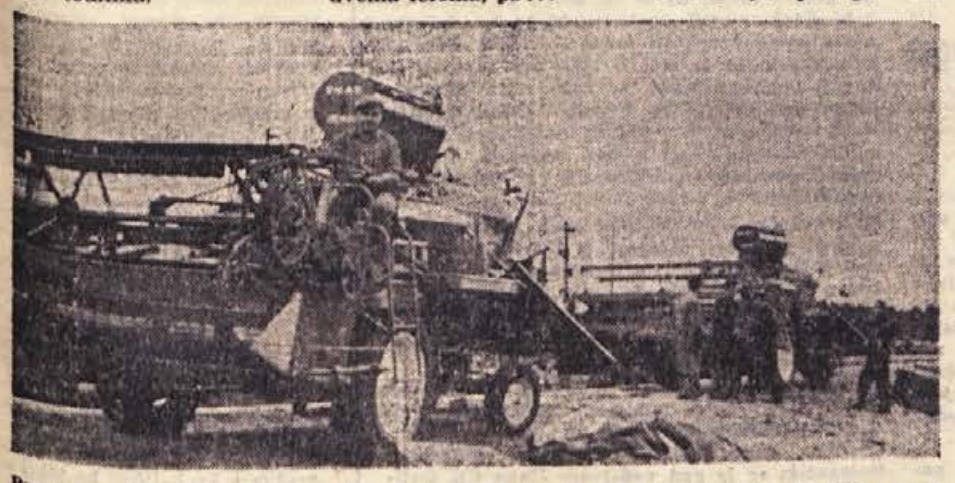

Pravkar so iztovorili iz vagona dva velika kombajna za KZ v Brežicah. Pridružila sta se 5 kombajnom, ki jih je imela zadruga že prej. 400 ha lastnih obdelovalnih površin in 1478 ha površin, ki jih bo treba obdelati v pogodbeni proizvodnji, vse to zahteva pomoč sodobnih kmetijskih strojev, ki zaležejo mnogo več kot živinska vprega in človeške roke. Kolektiv kmetijske zadruge v Brežicah se tega v polni meri zaveda, saj ima danes že 7 kombajnov, 35 traktorjev s priključki, 7 buldozerjev z rigolnimi in planiranimi plugi in vrsto drugih kmetijskih strojev. Vse je pripravljeno za jesensko setev; manjka samo še dež, ki ga noče in noče biti. Vkljub temu so po zadnjem dežju marsikje v okraju že začeli orati, ponekod pa morajo čakati, ker je zemlja preveč izsušena za jesensko obdelavo

VREME

Od 20. do 29. oktobra.

Okrog 21. oktobra prehodne padavine z ohladitvijo, v ostalem suho oziroma lepo vreme. Okrog 23. okt. nevarnost slane. Dr. V. M.

Že danes:

Nagradna anketa!

Preberite objavo na 6. in 7. strani današnje številke! Sodelujte v veliki nagradni anketi in pomagajte rešiti vprašanje:

- za katero barvo
- je večina bralcev
- Dolenjskega
- lista?

ANKETNI LIST je objavljen na 12. strani današnje številke! Pošljite nam ga takoj!

Odnos med organi samoupravljanja in občinskim zborom proizvajalcev

V naših kolektivih se večkrat pojavlja vprašanje, ali je delavski svet gospodarske organizacije dolžan sprejeti in izvajati priporočilo občinskega zbora proizvajalcev. Zato naj velja proizvajalcem, posebno pa še članom delavskih svetov, naslednje pojasnilo:

Priporočilo občinskega zbora proizvajalcev predstavlja pomemben instrument, katerega se često poslužujejo zbori proizvajalcev po naših občinah, da bi tako z družbeno-političnega vidika vplivali na poslovanje gospodarskih organizacij in na delo njihovih organov samoupravljanja.

Priporočila so večkrat splošnega gospodarskega pomena in se nanašajo na vse gospodarske organizacije z območja komune oziroma določenega področja, včasih pa so namenjena le posameznim podjetjem oziroma podjetjem iste ali sorodne gospodarske panoge. Nanašajo se navadno na pomembne gospodarsko-politične in socialne probleme, v določenih primerih pa tudi na konkretna vprašanja v poslovanju gospodarske organizacije. V izrednih primerih izdela zbor proizvajalcev poročilo šele na podlagi poprejšnje analize stanja in ugotovitev perečih vprašanj v podjetju.

Delavski svet ni obvezen upoštevati priporočila zbora proizvajalcev, vendar se mora pri tem ravnati po zakonitih določilih. Tako določa na primer Zakon o delovnih razmerjih glede potrditve pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, da mora delavski svet razpravljati o eventualnih priporočilih zbora proizvajalcev ter slednjega obvestiti v roku 30 dni o svojem stališču. Pri tem je važno, da se mora s priporočilom zbora proizvajalcev seznaniti celoten kolektiv; pri dokončnem sklepanju o svojih pogledih na priporočilo mora delavski svet upoštevati mnenja organov upravljanja ekonomskih enot in članov kolektiva gospodarske organizacije.

Vodovod in lokali

Dolgoletne želje prebivalcev Rumanje vasi, da bi njihov kraj le dobil vodovod, se še niso uresničile, zato razpravljajo o tem vedno več. Do zdaj imajo vodovod že vse vasi okrog Straže.

V Vavti vasi pa sta potrebna gostinski in trgovski lokal. Za območje Straže in Vavte vasi, pa tudi drugih krajev je nekaj trgovskih lokalov le v Straži, kjer je tudi edini gostinski obrat v tem predelu Krške doline. Zaradi rastočih potreb in vedno večjega števila prebivalstva pa bo treba ta vprašanja kmalu urediti.

Zavarovani vrelci

Na zadnji seji je ObLO v Novem mestu na predlog sveta za zdravilišča sprejel odlok o ožjem varstvenem pasu Dolenjskih Toplic in termalnih vrelcev. Podoben zaščitni ukrep bo veljal tudi za vrelce Cateških Toplic.

Večkrat: obrt in servisi

Na zadnjih zborih volivcev v novomeški občini so ljudje večkrat govorili o pomanjkanju domačih obrtnikov. Predvsem ni kovačev, kolarjev, krojačev, čevljarjev in drugih za domače gospodarstvo nepogrešljivih obrtnikov. Potrebni bi bili tudi servisi. V več krajih zahtevajo dimnikarje.

V Dol. Toplicah še vedno vse polno

V zdravilišču je letos izreden obisk, saj je v začetku oktobra še vse polno, tako pa bo verjetno še ta in prihodnji mesec.

Pretekli petek je pevski zbor Svobode DUŠAN JEREB iz Novega mesta pripravil gostom zabavni pevski večer; za odličen nastop so gostje nagradili novomeške pevce z zasluženim aplavzom. Takih večerov in družabnih prireditev bi moralo biti še veliko več, ker jih v Toplicah manjka, iz Novega mesta pa bi lahko organizirali več gostovanj.

S sodelovanjem vojaške godbe je 7. oktobra novomeška garnizija JLA počastila v Toplicah praznik našega topništva. D. G.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

XXII. kongres KP ZSSR

V Moskvi se je začel XXII. kongres KP ZSSR. Začel ga je prvi sekretar KP ZSSR Nikita Hruščev, ki je pozdravil delegate osemdesetih komunističnih in delavskih partij, delegate KP Sovjetske zveze in goste.

V ospredju zanimanja je bil seveda govor Nikite Hruščeva ne samo zaradi notranjega razvoja v ZSSR, ampak predvsem zaradi stališč ZSSR do mednarodnih vprašanj spričo napetosti med obema blokoma zaradi berlinske in nemške krize in pogajanj med Vzhodom in Zahodom, da bi se ta kriza uredila. Svet je tudi zelo zanimalo, kaj poreče prvi sekretar o atomskih poskusih v Sovjetski zvezi.

Ko je poudaril prednosti socialistične ureditve in premoč socialističnega tabora nad kapitalističnim, je Hruščev med drugim dejal, da človek »dobiva vtis, da zahodne sile kažejo določeno razumevanje položaja in da se nagibajo k iskanju rešitve za nemški in berlinski problem«. Toda: »Nemška mirovna pogodba mora biti podpisana in bo podpisana z zahodnimi državami ali brez njih«. Sovjetska zveza pa je pripravljena počakati s podpisom pogodbe do prihodnjega leta, če se bodo kmalu začela resna pogajanja o tej zadevi.

Potem je Hruščev dodal svojemu govoru odstavek, ki ga v prvotni verziji ni bilo. Tuji dopisniki poročajo, da nista ne agencija TASS ne moskovski radio objavila tega dela govora, ker sta objavila vnaprej napisani govor. Ta del se nanaša na atomske poskuse, ki jih v Sovjetski zvezi izvajajo od začetka septembra letos.

Hruščev je napovedal, da bodo v ZSSR končali poskuse konec tega meseca z eksplozijo bombe, ki bo imela jakost petdeset megatonov. »Imamo tudi stomegatonsko bombo,« je rekel Hruščev, »vendar je ne bomo uporabili, ker bi lahko eksplozija razbila tudi naša okna.«

To so bile gotovo najbolj konkretne ugotovitve prvega sekretarja sovjetske partije glede najbolj perečih in spornih vprašanj v sveetu. Govoril pa je seveda tudi o napredku sovjetskega gospodarstva, o oboroženi moči sovjetske države, a tudi o ideoloških vprašanjih. Kar zadeva »jugoslovanski revizionizem«, je to vprašanje obravnaval na že znani način, toda značilno in zanimivo je, da je s kultom osebnosti povezal neko drugo vprašanje, katerega zunanji izraz je odsotnost delegacije albanske partije na XXII kongresu KP ZSSR.

Hruščev je namreč dejal, da sta kritika kulta osebnosti in odstranitev njegovih posledic — kar je bilo storjeno na XX. kongresu sovjetske partije, ko je Hruščev na senzacionalen način napadel Stalina in njegovo politiko — največje važnosti za sovjetsko partijo. Poudaril je, da je bila takšna smer partije deležna vsesplošnega odobravanja, razen v vrstah voditeljev albanske Partije dela. »Dejansko so se uprli tej politiki (albanski voditelji), ki je bila izražena na XX. kongresu,« je rekel Hruščev, »toda mi ne moremo popuščati v tem osnovnem vprašanju ne albanskim voditeljem ne komur koli drugemu.«

In dalje: »Albanski voditelji si prizadevajo doseči, da bi se naša partija vrnila k praksi, ki je njim po godu, ki pa je v naši državi ni mogoče več obnoviti. Takšno stališče albanskih voditeljev je posledica dejstva, da na našo žalost tudi sami uveljavljaje metode, ki so bile v naši državi običajne v obdobju kulta osebnosti. KP ZSSR bo s svoje strani storila vse, kar bo v njeni moči, da bi Albanija nadaljevala pot ramo ob rami z drugimi socialističnimi državami.«

Že dlje časa je bilo znano, da so odnosi med albansko in sovjetsko partijo skaljeni. Da pa so tako skaljeni, da se ta ne bi z delegacijo udeležila XXII. kongresa, je vendarle nekoliko presenetilo. Pri tem ni nujno, da edini vzrok za nesoglasje tiči zgolj v ideoloških vprašanjih, saj so ta posledica konkretnih in materialnih odnosov med dvema državama. Vsekakor ta ocena ne bo po godu Kitajcem, saj so po odtujitvi med ZSSR in Albanijo oni prevzeli vlogo daljnega zaščitnika te države in te partije.

Kongres se nadaljuje in je še prerano govoriti o njegovem delu in odmevih, ki jih bo imel po svetu. Eno pa drži: tudi Zahod pozorno spremlja delo kongresa, saj poteka tik pred začetkom velikih in odločilnih pogajanj med Vzhodom in Zahodom.

POHITIMO S PRAVILNIKI!

Na posvetovanju s predsedniki in tajniki občinskih sindikalnih svetov, ki je bilo v ponedeljek, 16 oktobra, v Novem mestu so razpravljali o zaključkih občnega zbora sindikata v našem okraju. Razčlenili so vprašanje o uveljavljanju novega gospodarskega sistema in v zvezi s tem o pravilnikih o delitvi dohodkov in osebnih dohodkov.

Kljub nekajmesečni praksi v uvajanju novega gospodarskega sistema je še veliko podjetij, ki o tem še niso razpravljala. Na posvetovanju so menili, da je treba formirati posebne strokovne komisije iz članov občinskih sindikalnih svetov in predstavnikov ObLO, ki naj taka podjetja obiščejo ter jim svetujejo in pomagajo pri ureditvi teh vprašanj. Na ta način naj bi v vseh podjetjih pravilnike izdelali najkasneje do konca novembra.

Nadalje se je razprava na posvetovanju dotaknila plačevanja prispevkov in samoprispevkov, ki jih v razne namene plačujejo delavci. Delavci sicer niso proti takemu zbiranju sredstev, teži pa jih to, ker je treba plačati vse naenkrat.

Do 20. novembra bodo zaključeni občni zbori sindikalnih podružnic prosvetnih in znanstvenih delavcev. Na teh bodo razpravljali o vprašanju šolske reforme, finansiranju šolstva in o novi vlogi prosvetnih delavcev v šoli in zunaj nje. Ko bodo razpravljali o nagrajevanju prosvetnih delavcev, bo potrebno prikazati resnične možnosti glede formiranja dohodkov iz šolskih skladov. Dokončno bo treba odpraviti stare plačilne sisteme v prosvetni službi in oblikovati pravilnike, ki bodo v skladu z novimi družbenimi odnosi. Še pred občnimi zbori sindikalnih podružnic znanstvenih in prosvetnih delavcev bodo posvetovanja z izvršnimi odbori teh podružnic, na katerih bodo konkretneje razpravljali o položaju znanstvenega in prosvetnega kadra v novem gospodarskem sistemu.

Porast zaposlenih

V prvi polovici letošnjega leta se je na področju našega okraja na družbenem sektorju število zaposlenih povečalo za 7 odstotkov. Največ novih moči se je zaposlilo v trgovini, obrti in gostinstvu, kar je povsem v skladu z družbenim razvojem.

Zavod za pravno pomoč v Novem mestu

Z odlokom občinskega ljudskega odbora je od v Novem mestu ustanovljen Zavod za pravno pomoč. Poslovati bo začel 1. januarja 1962. Za vršilca dolžnosti upravnika zavoda je bil imenovan Janez Lavrič.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Setev – najvažnejša naloga zadrug in organizacij Socialistične zveze

Na zveznem posvetovanju o jesenski setvi, ki se ga je udeležil tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Edvard Kardelj, so ugotovili, da je dolgotrajna suša zelo skrajšala roke za setev. Zaradi tega se moramo tem bolj potruditi, da v prihodnjih dneh čimbolje izpolnimo vrsto nalog. Lani smo v tem času zasejali že kakih 15 do 20 odstotkov njiv s pšenico. Zato moramo ukreniti vse potrebno, da bomo na socialističnem sektorju kmetijstva uporabili vso razpoložljivo mehanizacijo izključno za oranje, da se bomo takoj po dežju lahko lotili setve. Tudi pri zasebnih kmetovalcih je treba zagotoviti dobro setev in povečati njihovo zanimanje za pridelovanje pšenice. Zadruge in organizacije Socialistične zveze trenutno nimajo važnejše naloge, kakor so priprave na setev in setev sama. Zadruge se morajo vrh, tega boriti za pravilno izpolnjevanje svojih obveznosti do kooperantov. Kontrolirati je treba cene semena in umetnih gnojil, da ne bi zadruge morda iz svojih trenutnih interesov zvišale teh cen in tako zmanjšale zanimanje kmetovalcev za kooperacijo. Pred nami je zdaj velika naloga: z italijanskimi vrstami pšenice zasejati približno milijon hektarov!

■ Tovariš Edvard Kardelj, podpredsednik ZIS in predsednik komisije za ustavna vprašanja, je v razgovoru z glavnim urednikom Tanjuga Miodragom Avramovićem med drugim opozoril na napačno pisanje nekaterih časnikov o takoimenovani izmenjavi generacij in funkcionarjev. Dejal je, da je, milo rečeno, povsem neznanstveno gledati na razvoj družbenih odnosov kot na nekakšen proces »biološke« kategorije. Družba se v zgodovini ni razvijala po izmenjavi generacij, temveč po razvoju proizvajalnih sil ter družbenoekonomskih in drugih odnosov. Sieherno pisanje o konfliktih med starimi in mladimi bi bilo nespametno in nesmiselno. Naš sistem neposredne demokracije sam po sebi priča, da se naša družba ne more odpovedati nobenemu človeku, ki lahko prispeva k njenemu napredku, a to so tako predstavniki starejših kakor tudi mlajših generacij.

■ V razgovoru z novinarji je tovariš Mijalko Todorović, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, govoril med drugim tudi o dveh novih ukrepih. Pripravljajo uredbo o postopku glede delitve čistega dohodka, ki bo predvsem dala navodila, po kakšnih faktorjih naj se ravnajo delovni kolektivi in delavski sveti pri določanju svoje politike delitve, hkrati pa zagotovila popolno demokratičnost vseh organov pri utrjevanju tega osnovnega akta v gospodarski organizaciji. Drugi predpis, ki ga pripravljajo, je predpis o obveznem dolgoročnem planiranju v gospodarskih organizacijah. Podjetje bi ob sestavljanju dolgoročnih planov lahko na daljši rok videlo svoje probleme, težave, ovire, naloge in potrebe, na katere bo v razvojno daljšem časovnem obdobju zadevalo, in da bi tudi ob določanju politike delitve čistega dohodka to upoštevalo.

■ Nedavno je bilo v Ljubljani republiško posvetovanje o problemih delitve dohodka. Iz razprave predsednika tovariša Staneta Kavčiča povzemamo nekaj misli iz tistega dela, ko je govoril o nerazumni meri pri osebnih dohodkih, s katero so posamezniki dokazali svojo nesposobnost. Med drugim je dejal, da so plače nekaterih »podivjale« zaradi popolnega osebnega nerazumevanja in precejšnje omejenosti tistih posameznikov, ki izkazujejo tako visok delovni »učinek«. Ni pa res, da je do tega prišlo zato, ker delavci nimajo prave besede in oblasti. Delavci imajo več oblasti kot kdajkoli poprej in tudi ideja delitve po delu je že uspešno prestala izpit. Treba je zelo energično in dokaj na kratko obračunati s takšnimi v bistvu nemogočimi pojavi. Med tistimi, ki so si pustili izračunati in izplačati take dohodke skorajda ne najdemo priznanih, sposobnih gospodarskih in političnih strokovnjakov. Med njimi pa najdemo precej takih, ki so že dolgo na glasu kot slabi direktorji ali strokovnjaki in jim delovno mesto pomeni več ali manj sinekuro. Zdaj se je pokazalo še to, da so tako kratkovidni, da si niti lastnega kruha ne znajo tako odrezati, da se pri tem ne bi urezali. Takšne ljudi je treba odstraniti z vodilnih položajev, saj so poleg ostalega zlasti s tem dokazali, da niso dorasli nalogam in dolžnostim, ki jih od njih terjajo delovna mesta.

■ V nedeljo se je več tisoč ljudi udeležilo zborovanja v Gornji Radgoni, s katerim so počastili občinski praznik in 20-letnico vstaje v tem kraju. Na zborovanju je govoril podpredsednik Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije tovariš France Kimovec-Ziga, ki je odkril tudi spomenik revolucije.

■ Pred nekaj dnevi se je mudila v Sloveniji delegacija tržaške federacije Italijanske socialistične stranke, ki je bila dva dni gost Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Delegacija se je pod vodstvom člana CK Italijanske socialistične stranke Paola Vittorellija sestala z delegacijo SZDL Slovenije, ki jo je vodila predsednica Glavnega odbora Vida Tomšič. V razgovoru je prišla do izraza skladnost pogledov na glavne mednarodne probleme ter na vprašanja, ki zadevajo delavsko gibanje. Delegacijo je sprejel tudi predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko.

Prevelik razpon v osebnih dohodkih

V več gospodarskih organizacijah šta imela na primer dva strokovnjaka s podobno odgovornostjo povsem različne osebne dohodke: kmetijski tehnik 26 tisoč, gozdarski tehnik pa celo 60 tisoč dinarjev. Ker imata oba precej skupnih meril, razpon v njunih osebnih dohodkih pa je le prevelik, bodo odslej tudi v gozdarstvu uvedli nagrajevanje po delu. Čim manj pavšalov in čim več pravilnikov — so sklenili tudi na zadnji seji upravnega odbora okrajne kmetijsko-gozdarske zbornice v Novem mestu.

Dovolj živine za klavnice

Kmetijske organizacije in družbena posestva bodo letos lahko poslala v domače klavnice veliko goveda, telet in prašičev. Po količini bo torej potrošnik z mesom dobro preskrbljen. V ta namen je namreč pripravljenih 3063 ton goveda, 766 ton telet in 2573 ton prašičev. Nedvomno pa bodo mesarijam lahko prodajali več glav živine tudi privatni proizvajalci.

S seje okrajnega komiteja ZKS

(Nadaljevanje s 1. strani)

več; vsi potrjujejo, da nam je nujno potrebno širše, bolj odkrito sporazumevanje za reševanje glavnih skupnih problemov, pri čemer se moramo nasloniti na najbolj koristno izkoriščanje združenih sredstev. Če so v okraju razdrobljena, ne koristijo nikomur nič, združena — in začasno posojena tistim ljudskim odborom oz. kolektivom, ki jih najbolj nujno potrebujejo, — pa bi nam bogato in hitro vrnila kapital in obresti!

Na seji so ob tem ugotavljanju med drugim dejali, da so osnovne organizacije v podjetjih naredile korak naprej, vendar je vse to še premalo. Vsi našteti in drugi pojavi kažejo na nepravilno, slabo oz. nepopolno delo organizacij Zveze komunistov v podjetjih; ponekod lahko govorimo tudi o tem, da komunisti v kolektivih niso dovolj zainteresirani za to delo. To kaže, da posamezni člani ZK ali niso obveščeni o nalogah, da bi ob njihovem uresničevanju zastopali napredna mnenja, ali pa ne znajo delati po novem.

S temi ugotovitvami pa je seveda tesno združeno vprašanje ideološkega političnega dela, ki ponekod zaostaja za razvojem in potrebami. Občinski komiteji tu niso naredili dovolj. Pojavi, o katerih govorimo in pišemo, so **posledica premajhne razgledanosti komunistov**, ki so večkrat tiho, namesto da bi se oglasili.

MANJ GOVORITI PA VEČ NAREDITI ZA UVELJAVITEV NOVEGA GOSPODARSKEGA SISTEMA!

Taka je skupna ocena deleža, ki so ga prispevali člani komiteja. Razpravljali so predvsem o nalogah komunistov v proizvodnji in o pojavih, ki silijo k ukrepom. Tako n. pr vedno samo še ugotavljamo, da posamezni vodje podjetij (kot po pravilu: najslabši direktorji in predvsem v nekaterih soraz merno malih kolektivih!) prejemajo pretirane plače, nič pa nismo ukrenili, da bi konkretno ukrepali! — Imamo primer, da je komercialist s kilometražo prejel na mesec tudi čez 200.000 din, samo osebnih dohodkov pa čez 100 tisočakov, delavec v njegovem podjetju pa ima še vedno osnovno urno mezdo 48 dinarjev! Zapravljanja denarja, pretiravanja v obračunih potnih stroškov, nesmiselno visokih osebnih prejemkov in pod. je vse preveč — toda samo ugotavljati je premalo. Komunisti morajo tu ukrepati.

Odnosi med občinskimi vodstvi so v praksi prerahli, lahko bi rekli tudi presebični (o tem bomo več pisali v prih. številki našega lista). Ker se zapirajo občine v svoje ozke meje, izgubljajo razgled nad celoto in koristmi, ki bi jih lahko imele od pametnega združevanja sredstev. — Prihaja do hlastanja za previsokimi dohodki v zdravstvu (Brežice), v prosveti pa se le težko poslavljajo od starih plačnih razredov. Čeprav pravilniki o delitvi osebnih dohodkov pomenijo konec mezdne miselnosti in tarifnih pravilnikov praktično več ne poznamo, je ta prehod vse preveč prepočasen, marsikje pa delavca-proizvajalca še vedno niso seznanili z bistvom socialističnega nagrajevanja po delu! Ljudi, ki imajo po 8, 10 ali 12.000 din osebnih dohodkov, je v kolektivih še vedno toliko, da bi predvsem njim morali urediti vprašanje življenjske ravni. Pravilnik pri vsem tem ni prazna beseda, temveč življenjsko pomembno vprašanje, od katerega je krepko odvisna nadaljnja rast proizvodnje.

Točna je tudi ugotovitev, da je v marsikateri osnovni organizaciji zbledel duh zadnje okrajne konference ZKS. Premalo je iskrenosti in odločnosti med komunisti, da bi obračunali z napakami. Komunisti gredo dostikrat mimo negativnih pojavov; zdi se, kakor da marsikje čakajo, da se bo do novi instrumenti sistema sami uveljavili. To med drugim kaže, da je sistem del občinskih komitejev še pomanjkljiv. Treba jih bo usposobiti za delo; preveč imajo operativnih nalog, premalo pa usposabljajo osnovne organizacije za samostojno delo. Prav tu pa moramo biti silno prožni v metodi dela, pri čemer je treba iskati najrazno vrstnejše oblike.

Pri vsem tem delu pa ne gre zgolj za ekonomske pokazatelje; prav tako oz. celo še bolj so važni notranji odnosi, pomembna je borba za uveljavljanje neposredne demokracije. To spet pomeni, da je treba naloge osnovnih organizacij ZKS v podjetjih povezati z ideološkim delom, z vzgojo kadrov, z načrtno skrbjo za uresničevanje vseh sklepov, ki nam pri tem pomagajo.

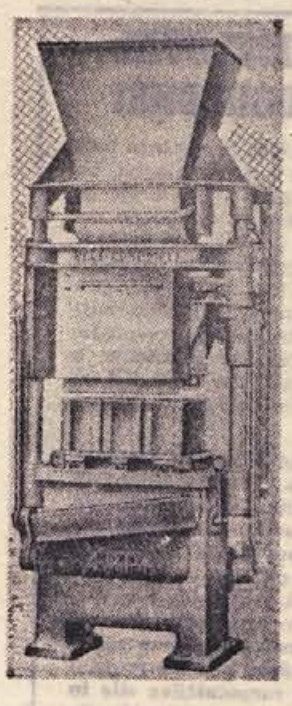

Na zadnjem sejmu gradbeništva v Ljubljani je vzbujal precejšnjo pozornost tudi najnovejši izdelek črnomaljske tovarne BELT V-G DUPLEKS, stroj za izdelovanje betonskih blokov za zidavo. BELT izdeluje te stroje po italijanski licenci; v Ljubljani je kolektiv uspešno razstavljal tudi druge svoje izdelke.

Ženska konferenca v Trebnjem

Priprave na žensko konferenco, ki bo v občini Trebnje v prvi polovici novembra, so v polnem razmahu. Na konferenci se bo zbralo 80 žensk, ki bodo zastopale ženske iz vseh družbenih organizacij. Pogovorile se bodo o problemih, ki prizadevajo ženske in o vlogi ženske v socialistični družbi.

O zastoju komunalne dejavnosti

V torek, 17. oktobra, je bilo v Novem mestu posvetovanje s predsedniki ObLO, predstavniki OLO in z zastopniki družbenih in gospodarskih organizacij ter podjetij, ki sta ga Okrajna obrtna zbornica in Svet za komunalno dejavnost in urbanizem pri OLO sklicala z namenom, da bi proučili možnosti za razvoj komunalne dejavnosti, ki smo jo v zadnjih letih le preveč zanemarjali. Navzoči so se seznanili tudi z osnutkom zakona o tem vprašanju. Več bomo o posvetovanju poročali v naslednji številki.

Nedonosna delavnica

Samostojna obrtna krojaška delavnica v Smarjeti je letos svojim delavcem izplačala le dve plači. Ker je imela že lani znatne izgube, je občinski ljudski odbor v Novem mestu predlagal, da bi jo ukinili. Krojaška delavnica ni imela poslovodje in še ni bila registrirana pri sodišču.

Enako plačilo za enako delo

O nagrajevanju v delovnem kolektivu trgovskega podjetja PRESKRBA na Senovem

Sprememba gospodarskega sistema spodbuja smotrno gospodarjenje tudi v delovnem kolektivu trgovskega podjetja »Preskrba« s Senovega. Sindikalna podružnica je že letos maja predlagala, naj bi v podjetju upeljali tako samoupravljanje, da bi res sleherni proizvajalec postal upravljavec. Tudi sestanek kolektiva v juniju je to zahtevo potrdil. Delavski svet je 26. septembra sprejel pravilnika o delitvi čistega in osebnega dohodka. Pravilnika veljata od 1. oktobra do konca leta. V zvezi s tem smo tov. direktorju Francu Dorniku zastavili nekaj vprašanj.

Tov. direktor, zakaj bosta pravilnika v veljavi le tri mesece?

»Če govorimo o pravični delitvi osebnega dohodka, potem mora biti delitev dejansko merilo vloženega truda vsakega člana kolektiva pri ustvarjanju skupnega dohodka podjetja. Čeravno je pri sestavljanju pravilnikov sodeloval sleherni član kolektiva in izhajata zgolj iz naših izkušenj in razmer, ne moremo trditi, da sta brez napak. Zato je nujno, da ju v tem obdobju preverimo v praksi in ju po potrebi izpopolnimo.«

Kakšne so torej osnove in merila za delitev čistega dohodka?

»Delitev čistega dohodka je vezana na uspeh in gospodarjenje poslovnih enot, ki jih je pri nas 12.

V novem sistemu delitve dohodka so v našem podjetju obsežene take oblike stimulacije, ki omogočajo sleherni poslovni enoti, da dobi večji del ustvarjenega dohodka samo na osnovi boljšega gospodarjenja.

Osebne dohodke znotraj poslovne enote razdeljuje kolektiv poslovne enote na podlagi analitične ocene delovnih mest. Osebni dohodek poslovne enote je sestavljen iz premij za znižanje poslovnih stroškov in prihranka na materialu, iz odstotka od prometa blaga, ki ga poslovne enote dobavljajo manjšim prodajalnam, iz odstotka na ustvarjen promet in sorazmerno udeležbo enote na celoten uspeh podjetja.«

Ali so merila delitve čistega dohodka, ki jih vsebuje pravilnik, dokončna?

»Niso. Delavski svet jih lahko spremeni tudi med letom, spremembo ali dopolnitev pravilnika lahko zahteva tretjina kolektivov poslovnih enot ali sindikalna podružnica. Veseli in zadovoljni bomo šele takrat, ko bodo vsi člani našega kolektiva za enako delo nagrajeni z enakim plačilom.«

ŠOLI BELOKRANJSKIH KOVINARJEV

»Belokranjska železolivarna in strojna tovarna« — BELT je letos prevzela od občinskega ljudskega odbora v upravljanje vajenško šolo ter poleg nje na novo ustanovila oddelek ljubljanske Tehnične srednje šole za odrasle. Ti dve šoli naj bi skrbeli za strokovno izobraževanje in usposabljanje mladine ter odraslih za potrebe tovarne same, kakor tudi za potrebe Bele krajine nasploh.

V **vajeniški šoli**, ki ima letos le kovinski oddelek, lahko postanejo učenci po treh letih uspešnega šolanja kvalificirani delavci. V tem času mora učenec, ki je že dovršil obvezno osemletno šolanje na osnovni šoli, poslušati še 1.300 ur teoretičnega pouka in opraviti 4.400 ur praktičnega dela v šolskih delavnicah ter na delovnih mestih v raznih obratih. Na ta način bodo dobili učenci potrebno strokovno znanje in se usposobili za samostojno opravljanje del kvalificiranega kovinarja. Za učence, ki nimajo popolne osemletke, je bil lani odprt pripravljalni razred; posečalo ga je 15 dijakov.

V vseh treh letnikih je letos vpisanih 51 učencev. Pripravljalni razred je bil v Črnomlju ukinjen in so se dijaki vključili v tovrstno šolo v Novem mestu.

Na novoustanovljeni Srednji tehnični šoli strojne stroke bodo imeli v glavnem sedanji mojstri možnost, dopolniti svoje praktično strokovno znanje z osnovno teoretično podlago, ter bodo tako lahko postali dobri tehniki in sposobni nosilci proizvodnje. Program na tej šoli je nekoliko razširjen v primeri s tistim, ki je predviden za odrasle. To bo seveda zahtevalo od kandidatov več prizadevanja, pri absolventih pa bo dosežena višja strokovna usposobljenost. Pogoj za vpis v to šolo je uspešno zaključena vajeniška ali nižja industrijska šola ter trileta praksa. Za kandidate je bil lani odprt pripravljalni razred, v katerem je trajal pouk tri mesece in ga je obiskovalo 28 kandidatov. V letošnji prvi letnik se je vpisalo 24 oseb, od tega 14 članov BELT, 10 pa jih je iz drugih belokranjskih kolektivov.

Podjetja bodo morala za posamezne obiskovalce prispevati ustrezni delež za vzdrževanje šole in bodo s finančnimi sredstvi tudi lahko usmerjala, kateri člani kolektiva naj hodijo v to šolo.

Obe šoli bosta dali Beli krajini novih strokovnih kadrov, ki bodo nujno potrebni za nadaljnje razvijanje industrije in obrtne dejavnosti.

Za stanovanja po hitrejšem postopku

(Nadaljevanje s 1. strani)

Da postaja stanovanjsko vprašanje res pereč problem, pove samo nekaj številk. Leta 1957 je bilo v bivših občinah Novo mesto, Šentjernej, Straža in Žužemberk okrog 300 prošenj za dodelitev stanovanj. Z nenehnim razvojem industrije, gospodarskih panog in družbenih služb pa so se povečale tudi potrebe po kadru in novih delavcih, ki so se zaposlili, ne glede na to, ali so imeli preskrbljeno stanovanje ali ne. Ker je dotok zlasti v ekonomsko večja središča nenehen, nas ne sme začuditi, da je zdaj samo pri občinskem ljudskem odboru v Novem mestu okrog 820 prošenj za dodelitev stanovanj. Res je, da je bilo na območju novomeške občine v letih 1957 do 1960 zgrajenih 450 novih stanovanj (ni vštetih 350 stanovanj, ki so jih zasebniki sami zgradili), vendar je gradnja še vedno občutno prepočasna. V osnutku petletnega načrta je sicer predvideno 560 novih stanovanj, vendar s tem še daleč ne bo omiljen stanovanjski problem v celoti. Za rešitev tega vprašanja bo treba pripraviti veliko več sredstev, posebno če računamo, da se bo v novih industrijskih objektih, ki bodo čez nekaj let začeli obratovati (obrat Iskre, tovarna ravnega stekla itd.), zaposlilo veliko delavcev in strokovnega kadra, ki ne bodo prej imeli vseljivih prostorov.

ZA ZADRUŽNO GRADNJO

Po planu bo ObLO tudi prihodnja leta gradil stanovanja. Razumljivo je, da bo zaradi vedno večjih potreb to samo »kapljica v morje nerešenih vprašanj« in da se pač ne bi smeli izgovarjati, češ: »Občina ne skrbi za to in ono, zato se bom odselil in zaposlil tam, kjer mi bodo kaj boljšega ponudili. »Tudi grožnje, da bo stranka pripeljala otroke na občino ali se naselila pod šotorom, ne bodo najboljša rešitev. Zato pa bo treba poiskati novih možnosti, kako bi se le dalo priti do stanovanj.

Nedvomno bodo velik del teh vprašanj rešile stanovanjske zadruge. O namenu in pomenu teh je bilo že veliko pisanja in besed, ker stvar navsezadnje tudi ni od včeraj. Ponekod so se stanovanjske zadruge že lepo uveljavile. Seveda je za uspešno delovanje teh v prvi vrsti potrebno zanimanje državljanov, ki so po načelih gradnje take vrste prečplačniki bodočih stanovanj. Zadružno gradnjo bi lahko dobro uveljavili pri močnih gospodarskih organizacijah, kjer bi bil uspeh zajamčen že zato, ker je tam veliko zaposlenih. Tu bi morali odpasti taki argumenti, kot: »Jaz sem uslužbenec, zato prosim, da to upoštevate...« ter zapostavljanja ali celo tekmovanje v višini predplačil na račun prednosti. Na ta način bi namreč spet izpadel delavec, za katerega je bilo v preteklem slabo preskrbljeno; vsaj kar zadeva stanovanja, ker smo ga preveč odrivali.

Jačanje stanovanjskih zadrug, ki dobivajo v hitrem razvoju vseh vrst gospodarstva in ob povečani skrbi za človeka vse večji pomen, pravilna vloga stanovanjskih skupnosti oziroma večja aktivnost njihovih organov, pomoč gospodarskih organizacij, ustanov in drugih, skratka pomoč vse družbe — to so činitelji, ki lahko znatno zmanjšajo stanovanjski problem, da ne rečemo, da ga v doglednem času lahko povsem odpravijo. Ko smo omenili pomoč družbe, smo mislili tudi vse tiste neštete zasebne lastnike, ki imajo več stanovanj, se pa »bojijo« strank. Kakor so želeli stanovalci šmihelske barake, je mnogo ljudi zadovoljnih s skromnimi prostori, toda **s takimi prostori, v katerih človeško življenje ne bo ogroženo.**

NAČRTNA GRADNJA

Razumljivo je, da novih stanovanj ne bi smeli graditi mimo urbanističnega načrta, zlasti ne v središčih, ki se neprestano povečujejo. Žal teh načrtov za večino naselij še nimamo. Tako so v Straži začeli graditi manjšo stavbo tam, kjer so predvideni večji stanovanjski bloki. Z ozirom na to, da ta kraj — in še nekaj drugih v novomeški občini — postaja industrijsko središče in ni izključeno, da se ne bi mogel razviti v mesto, bi morali že zdaj paziti na lepo ureditev. Tudi o Novem mestu, ki nekaj urbanističnih načrtov že ima, je bilo več razprav, da bi strogi center popolnoma obnovili, manjše stanovanjske hiše pa gradili predvsem na zazidalnem področju predmestja. Dobre načrte bo treba osnovati tudi za področje Bršlina, kjer se že oblikuje močno industrijsko jedro novomeškega področja.

*

Stanovanjsko vprašanje, kakor je o njem razpravljal tudi občinski ljudski odbor v Novem mestu na seji prejšnji torek, je del splošnega prizadevanja v skrbi za človeka. Če smo do zdaj največji del sredstev namenili za gradnjo industrijskih in drugih objektov, za dvig gospodarstva in drugih panog sploh, mora dobiti vprašanje skrbi za človeka v prihodnjem obdobju večji pomen, saj bi bilo nespametno trošiti sredstva tam, kjer se ne bi obrestovala, na drugi strani pa pozabljati človeka.

NAJBOLJŠIM PRIDELOVALCEM: VELIKE DOHODKE!

V Beogradu je bilo konec preteklega tedna zvezno posvetovanje o jesenski setvi, na katerem so med drugim sklenili, da je treba mobilizirati vse sile za čimboljšo setev. Na posvetovanju je bil tudi tovariš Edvard Kardelj, ki je opozoril na nekatera važna vprašanja glede kar največjega pridelka žita, pri čemer moramo gledati najprej, ne pa videti le trenutnega položaja. Ker je opozoril na nekatere probleme, s katerimi se srečujejo tudi vse naše KZ in ljudski odbori, objavljamo njegov prispevek s konference:

— V jesenski setvi, — je dejal tovariš Kardelj, — moramo delovati ne samo z vidika trenutnih interesov, marveč tudi z vidika naših jutrišnjih potreb in perspektiv. Zagotoviti si moramo dovolj lastne pšenice tako danes kakor tudi jutri, ker bi nam sicer kupovanje pšenice v tujini povzročalo mnoge težave. Uspehi, ki smo jih v pridelovanju pšenice že dosegli prejšnja leta, dokazujejo, da lahko v kratkem času odpravimo razne napake in težave ter zadovoljimo potrebe po pšenici. Treba je samo združiti razpoložljive sile in začrtati jasno smer pri urejanju tega vprašanja.

Pot, ki nam bo zagotovila zadostne količine pšenice, je pot povečanja površin, na katerih požanjemo bogat pridelek. Te površine lahko dobimo bodi z zakupom ali z nakupom zemlje, bodi s kooperacijo. Niti zakup in nakup zemlje niti kooperacija pa doslej nista bila dovolj deležna družbene podpore. Proces prodajanja oziroma kupovanja zemlje je v naših razmerah nagle preobrazbe kmetijstva nujen in normalen proces, ki ni v nasprotju s socialističnimi načeli. Nasprotno, to je razen kooperacije najmanj boleč način preobrazbe sestava našega kmetijstva. Zato moramo proces kupovanja zemlje po socialističnih posestvih oprostiti administrativnih spon in ga podpreti, kolikor ga le moremo.

Na področju kooperacije smo imeli zadnji dve leti razne težave, tako spričo napak na terenu, kakor tudi spričo splošnega finančnega položaja vsega kmetijstva. Zato bomo morali letošnjo jesen storiti razne ukrepe, ki bodo zagotovili ustrezne dohodke tudi povprečnim pridelovalcem, najboljšim pridelovalcem pa omogočili velike dohodke. S tem lahko na terenu zanesljivo računajo in zato pri pogodbah o kooperaciji lahko ravnajo bolj elastično, kakor so ravnali doslej. Pri tem pa bi bilo napačno skrbeti samo za to, da pridobimo čimveč kooperantov; nasprotno, bolje je imeti manj kooperantov, toda ti naj bodo solidni. —

Tovariš Kardelj je nadalje dejal, da bi morali glede agrotehničnega minimuma ukrepati odločneje zlasti tam, kjer smo vložili velika sredstva za melioracije in umetno namakanje. Temeljiteje moramo proučiti tudi takšna vprašanja, kakor so arondacija, komasacija itd. posebno tam, kjer ima družbeni sektor kmetijstva zagotovljeno mehanizacijo.

— Pomanjkanje političnega dela, — je rekel tovariš Kardelj na koncu, — je eden izmed vzrokov težav, ki jih imamo v kmetijstvu. Naši kadri v socialističnem sektorju pogosto reagirajo na razne težave celo bolj zaletavo kakor zasebni kmetovalci in izgubljajo zaupanje v ureditev vprašanj, ki je ne le možna, temveč nujna in sigurna. V zvezi s setvijo moramo zdaj storiti vse, da bo pridelek prihodnje leto kar največji. Hkrati pa bomo podrobno analizirali vse druge probleme, tako da bomo kmetijskim proizvajalcem ustvarili pogoje, ki jih bodo spodbujali k čimvečji proizvodnji.

Uspehi v akciji za jesensko setev

Do 1. oktobra so kmetijske organizacije uresničile pogodbeni načrt že za 60 odstotkov, kar je več kot lani, ko so v istem razdobju izpolnile plan sicer s 100 odstotki, toda je pogodbena proizvodnja zajela manj obdelovalnih površin. Najboljše rezultate v akciji za jesensko setev je dosegla KZ v Brestanici s približno 100-odstotno izpolnitvijo plana, KZ v Vidmu-Krškem pa je do 1. oktobra pogodbeni plan izpolnila že 82-odstotno.

O odnosih med zadrugo in zadružniki

Na seji okrajne zadružne zveze, ki bo prihodnji teden v Novem mestu, bodo razpravljali o organizacijskem vprašanju kmetijskih proizvajalnih enot in o odnosu med kolektivom zadruge in zadružniki.

Krompirja dovolj!

Po prvi oceni kmetijskih strokovnjakov je letošnji pridelek krompirja v okraju znatno večji, kot smo pričakovali. Največ sta dali sorti »tolminec« in »cvetnik«, manj pa »merkur«. »Krompirjevo leto« je bilo zlasti v trebanjskem in sevniškem območju.

Zadnje priprave pred setvijo

V drugi polovici oktobra se bodo sestali zadružni svet vseh kmetijskih organizacij. Razpravljali bodo o zadnjih ukrepih za čim boljšo izvedbo jesenske setve. V ta namen bodo kmetijske organizacije pripravile vse stroje. Pogodbeniki želijo sejati s sejalnicami, ker mora priti zrno čim globlje v zemljo. Zlasti letos, ko je občutno pomanjkanje vlage, je treba seme posaditi neprimerno globlje, sicer ne bo pravočasno vzklilo.

Razveselite svojce in znance v tujini z Dolenjskim listom!

Med težavami in načrti

Novi petletni gospodarski načrt našega okraja bo posvetil kmetijstvu in gozdarstvu več pozornosti kot v prejšnjih letih. Vsakršne napovedi, ali bodo gospodarske organizacije vprašanje porasta proizvodnje reševale laže ali teže kot doslej, bi bile skoraj odveč, zlasti če bi hoteli razčleniti celoten proces razvoja. Lahko povemo le to, da bodo morala vodstva kmetijskih organizacij in družbenih posestev pošteno zavihati rokave, če bodo hotela biti kos zahtevnim nalogam, ki jih bo predpisal družbeni načrt. V zvezi s temi vprašanji bi lahko obširno razpravljali s posameznimi kmetijskimi organizacijami. Ker pa vemo, da so nekatere KZ že uveljavile načela dobrega gospodarjenja, teh vprašanj ne smemo posploševati. Nedvomno bomo po končani jesenski setvi dobili točnejši odgovor na vprašanje, kako so se kmetijske organizacije na novi perspektivni družbeni načrt našega okraja že pripravile, oziroma ali bodo v novo gospodarsko obdobje stopile res s čistimi računi. — O dejavnosti in prvih načrtih novomeške KZ pa je povedal upravnik te kmetijske proizvajalne organizacije Franc Hostnik, ko je odgovoril še na nekaj drugih naših vprašanj.

V novem gospodarskem obdobju bodo morale kmetijske zadruge bolje organizirati lastno proizvodnjo. Zvedeli smo, da ste v vaši upravi že veliko razpravljali o teh vprašanjih. Kakšne načrte imate? Morda bi nam, tovariš upravnik, hoteli razložiti vaše načrte v kmetijski in gozdarski proizvodnji?

O lastni zadružni proizvodnji smo začeli razmišljati takoj po reorganizaciji kmetijskih zadrug. Imeli smo več razgovorov in razprav ter prišli do konkretnih zaključkov.

Najprej smo se začeli zanimati za tista zemljišča splošnega ljudskega premoženja, ki še niso imela določenega gospodarja. Teh površin je bilo sicer manj, kot smo pričakovali, vendar so nas kljub temu zanimale. Polagoma smo jih začeli vključevati v našo proizvodnjo. Ker zemlje še ni bilo dovolj, so začele rasti tiste površine, ki smo jih dobili z nakupom ali z zakupom od kmečkih pridelovalcev. Bolj se nam splača zemljišče zakupiti, ker za odkup zadruga zdaj nima dovolj sredstev. Pa tudi cene zemljišč, ki bi jih lahko obdelovali s stroji, so dokaj visoke. Zdaj se dogovarjamo z ObLO v Novem mestu in Zavodom za nepremičnine pri tem ObLO, da bi prevzeli vsa kmetijska in gozdna zemljišča, ki še niso bila dodeljena drugim kmetijskim organizacijam.

Letos smo imeli lastno pridelovanje na 31 hektarih, 1962 pa bomo proizvajali že na dvakrat večji površini. Največ bomo pridelovali krmne rastline, vendar ne bomo zanemarjali drugih kultur. Pšenico bomo še naprej gojili in preizkusili nekaj novih sort.

V tem času poskušamo predvsem urediti vprašanje živinoreje. Primerna živinorejska lokacija bo proizvodni okoliš v Mirni peči, kjer še ni socialističnega obrata. V Mirni peči bomo ustanovili močan živinorejski obrat, kjer bomo imeli že v začetku od 100 do 150 govedi.

Načrtov za kmetijsko enoto je torej veliko in upamo, da bo šlo vse po sreči.

Razen kmetijske poslovne enote pri naši zadrugi uspešno deluje gozdarska poslovna enota. Ta se bavi z vso gozdarsko operativo vključno z odkazovanjem dreves za poseko, z nego in varstvom gozdov ter z odpremo vseh gozdnih sortimentov. Poleg drugega bo ta poslovna enota uredila drevesnico v Gotni vasi. Proizvodnja gozdnih sadik je neobhodno potrebna, ker bomo v prihodnje pogozdili več kot 1000 hektarov podgorjanske zemlje, kjer so zdaj zelo iztrebljeni in zanemarjeni gozdovi, grmovje in pašniki. Na novo bomo zasadili tudi tiste predele, kjer lahko uspeva samo drevje.

Vaša zadruga je površinsko dokaj obsežna in ima velik kooperacijski plan. Kakšne uspehe ste v pogodbenem sodelovanju že dosegli in kakšne naloge imate za v prihodnje?

— Kmetijska zadruga v Novem mestu je ena večjih kmetijskih proizvodnih organizacij v okraju, in ima sorazmerno obsežen plan kooperacije. V sezoni 1960-1961 je bilo zadružno sodelovanje razvito na 1020 hektarih kmetijskih površin. Pogodbeno smo pridelovali pšenico (povprečen pridelek san pastore 35 mtc na ha), koruzo (42 mtc na ha), krompir (21 mtc na ha), seno in deteljo.

Za letošnjo akcijo v zadružnem sodelovanju se je zadruga temeljito pripravila. Pri tem so pomagale tudi krajevne organizacije SZDL in krajevni odbori, ki so organizirali nad 50 sestankov z zadružniki. Na teh več ali manj dobro obiskanih sestankih je naša zadružna služba kmečkim gospodarjem razdelila navodila za pogodbeno sodelovanje. To je bilo potrebno, če smo hoteli akcijo za jesensko setev začeti v vseh krajih po enakih načelih. — Na sestankih so razpravljali o planu za jesensko setev, o odkupih tržnih viškov itd.

V sezoni 1961-62 smo do zdaj sklenili za 72 odstotkov površin pogodb s kmečkimi pridelovalci, upamo pa, da bomo dosegli vsaj 95 odstotkov. Reprodukcijskega materiala (semen in umetnih gnojil) smo naročili dovolj, precej pa je pripravljenega v skladiščih. Nekaj umetnih gnojil smo že razposlali po vaseh. Dovolj je tudi traktorjev in drugih priključnih strojev, da bomo lahko pravočasno orali, seveda, če bo ugodno vreme.

Kakor vemo, ste se že več let ukvarjali s problemom poslovnih prostorov in skladišč. Boste ta vprašanja skoraj rešili?

— S prostori imamo res težave, čeprav to ne velja za celotno področje naše zadruge. Na več proizvodnih okoliših tega problema ni več, ker smo ga vsaj začasno rešili. Le v Gotni vasi gre teže, vprašanje prostorov je tam še vedno pereče, upamo pa, da ga bomo začeli urejati že to jesen. Potrebna je nova gradnja.

V Novem mestu ima zadruga dvoje večjih poslopij, vendar ne more nobenega uporabiti zase: obe sta zasedeni in so v njih drugi ljudje. V teh prostorih imamo le prodajalno reprodukcijskega materiala. Drugače smo odvisni od uslug...

Vprašanje prostorov — skladišč in drugih — nas je vedno oviralo pri načrtih. Nedvomno smo marsikaj neurejenega prevzeli od bivših zadrug po reorganizaciji. — Trenutno gradimo v Žabji vasi garaže in skladišča za stroje. Tako bomo končno traktorje in mlatilnico lahko imeli pod svojo streho. Doslej smo imeli te stroje pod kozolci in lopami zasebnih kmetovalcev.

Na koncu naj spregovorim še o naših upravnih prostorih! Že nekaj let polemiziramo o teh vprašanjih s pristojnimi organi, vendar niso pri volji, da bi ugodili našim prošnjam. Da brez dobrih upravnih prostorov ne moremo v redu delati, je jasno, vendar se zdi, da stvar kljub vsem razpravam in polemikam še dolgo ne bo rešena.

Tekočina zdravja

● Ko se otrok rodi, je njegova prva hrana mleko.

● Ko dorase v dečka, mleko še vedno rad pije.

● Ko iz dečka postane fant, se odloči: »Zame je zdaj alkohol. Cigareta. Ne bodo se mi posmehovali, da se me še vedno »drži« mleko okrog ust. Mleko je za otroke!«

● In fant začne piti alkohol. Sprva manj, potem vsak dan več. Zato, ker »drugi tako delajo«. Če ne spijejo pol litra ali liter cvička na »eks«, velja med sovrstniki za »revo«.

● Svojo detinsko hrano tako zbriše z jedilnika. Ali res samo »detinsko« hrano?

● Ali samo zaradi nespametne modnosti, ker tudi »drugi tako...«?

● Je to že tradicija?

Človek se v mladosti ne more preveč zavedati, kaj mu bolj ugaja oz. tekne. Jé pač to, kar mu dajo starši. Dokler je dete, dobi samo mlečno hrano, ko je otrok, dobi že kaj drugega, a še vedno precej mleka, potem pa ... mleka največkrat *zmanjka*. Zmanjka? Starši se opravičujejo: »Saj je že dovolj velik, kaj bo vedno jedel mleko!« Ali pa: »Dokler je bil majhen sem še mogla kupiti liter mleka, zdaj pa ni več denarja za to.« Včasih pač starši sami dopustijo, da se njihov otrok prehitro »vrže po sovrstnikih.«

In je tako: mleko so izpodrinile alkoholne pijače. Namesto mlečnih restavracij se odpira vedno več gostiln, kavarn, bifejev in drugih lokalov. Zato, ker so ti bolj donosni, bolj obiskani. Kaj bi potem še silili potrošnika, da bi kupoval tudi mleko?!

Vendar je ta resnica samo navidezna, kajti — kot bomo videli pozneje — mleko je še vedno nabolj zdrava in najcenejša pijača. Čeprav to ugotavljamo, nikakor ne moremo razumeti da je spričo tako velike proizvodnje mleka pri nas potrošnja tega hraniva tako majhna. Po statističnih podatkih je namreč potrošnja mleka in mlečnih izdelkov iz leta v leto manjša, nasprotno pa narašča prodaja žganja, vina in drugih alkoholnih pijač.

Pri tem vprašanju bi lahko ločili mestne oziroma industrijske in vaške oziroma podeželske predele. V prvem primeru je stanje precej bolj pereče, saj vemo, da se v mestih ljudje hitreje odvadijo mleka.

Republiško povprečje v potrošnji mlečnih hraniv je v zadnjih štirih letih skoraj porazno: en Slovenec poje na leto le 2,26 kg sira in 1,17 kg masla. Zdravniki pa zatrjujejo, da bi bilo normalno, ko bi človek potrošil na leto 11 kg sira in 7 kg masla, s čimer bi se tudi približali evropskemu povprečju potrošnje mlečnih izdelkov.

Na podeželju je v določenih predelih mleko servirano dvakrat na dan, drugod ga jedo samo enkrat na dan, ponekod samo enkrat na teden, v več krajih ga pa sploh ne poznajo. Poznamo kraje, kjer ne pijejo niti vode niti mleka, ampak vino in žganje. Nekaj takih primerov bi lahko našli tudi v našem okraju. Pri tem je žalostno to, da mleka ne dobe otroci, čeprav vemo, da ima predvsem to hranivo mnogo snovi, ki pospešujejo človekov razvoj.

Torej je mleka in mlečnih izdelkov malo.

SIR BI KUPOVALI, ČE...

Morda le še ni vse zamujeno.

Vemo, da ne moremo čez noč nikogar prepričati, da bi zjutraj namesto navadnega šilca žganja popil čašo mleka. Tudi v lokalih, kjer točijo pretežno alkoholne pijače, mleka ne bi kupovali. Zato pa bi morali povečati potrošnjo tam, kjer alkohola ne točijo, pa tudi v trgovinah.

Res je, da se v naših trgovinah dobi marsikaj »od mleka«, vendar ljudje za to ne vedo. Skoraj vsi imamo radi sir, skuto, surovo maslo. Pa stopite v prodajalno, kjer imajo te stvari na zalogi! Če boste vprašali po siru, bo prodajalka vprašala: »Ali tistega z večjimi ali onega z manjšimi luknjami?« Seveda bi morala povedati, kateri je boljši oziroma katerega ljudje najraje kupujejo. Zdi se, da bi bilo treba urediti tudi to vprašanje, zlasti če želimo, da bi bila potrošnja mleka in mlečnih izdelkov večja kot doslej.

Najbrž ne bo odveč, če

Pošta - predraga ali prepoceni?

V zadnjem času je precej govora o zvišani poštno-telefonski-telegrafski (PTT) tarifi. Nekateri smatrajo, da tolikšno zvišanje ni bilo upravičeno, zato se obračajo za zadevna pojasnila na ObLO, ker so oni dajali soglasje k lokalni tarifi. — Zato smo se obrnili na Podjetje za PTT promet v Novem mestu z naslednjim vprašanjem:

— Ali lahko našim bralcem na kratko pojasnite vzroke in utemeljenost zvišanja poštnih tarif?

Dobili smo takle odgovor:

Čeprav veljajo nove tarife že nekaj mesecev, tudi naše podjetje ugotavlja, da je med ljudmi precej nejasnosti, zato nam je vaše vprašanje kar dobrodošlo, da lahko pojasnimo vašim bralcem, ki so hkrati tudi naše stranke, te probleme.

Morda bi bilo prav, da najprej opozorim na spremembo tarif. Novi zakon o organizaciji JPTT, sprejet na lanskem decembrskem zasedanju Zvezne ljudske skupščine, določa v 14. členu, da se cene za poštne, telegrafske in telefonske storitve določajo s PTT tarifami, ki so praviloma enotne in veljajo za vso Jugoslavijo. Te tarife predpisuje Skupnost JPTT v soglasju z Zveznim izvršnim svetom in obsega vse tiste usluge, ki prehajajo z območja enega PTT podjetja na drugo, n. pr. pisma, dopisnice, tiskovine, blagovne vzorce, vrednostna pisma, pakete, poštne nakaznice, telegrame, medkrajevne telefonske pogovore itd.

Poleg enotne tarife, ki je v veljavi od 15. aprila t. l., pa to tudi posebne (lokalne) tarife za ostale poštno-telegrafske in telefonske storitve, ki niso zajete v enotni tarifi in jih naša podjetja opravljajo samo na svojem področju. Te tarife sprejemajo PTT podjetja v soglasju z občinskimi odbori, na katerih področju poslujejo. Te tarife obsegajo: vplačila in izplačila po tekočih in žiro računih, vse telegrafske pristojbine razen telegramov, vse telefonske pristojbine razen medkrajevnih telefonskih pogovorov, obračunavanje kreditiranih pristojbin in podobno.

Osnutek lokalnih tarif je izdelala Skupnost PTT podjetij LRS in so ga skoraj v enakem besedilu sprejela vsa podjetja. Na našem področju velja ta tarifa za kreditirane poštne storitve od 1. junija, za ostale storitve pa od 15. junija letos dalje. — **Glavne spremembe v povečani večji tarifi so predvsem v povečanju tarife za enoto krajevnega telefonskega pogovora, telefonske naročnine in instalacijske pristojbine.** Sestavljene so tako, da se samo poskušajo približati ekonomskim enotam PTT storitev, da ne bi preveč prizadejali standarda prebivalstva. Pri nas znaša n. pr. nova tarifa za enoto krajevnega pogovora 20 din, v Italiji 24 din, v ZDA 45 din, v Franciji 54 din itd. Pri telefonski naročnini upošteva korektura predvsem III. skupino telefonskih naročnikov, ki obsega bivšo III. in IV. skupino. V krajih z ročno centralo je v naročnini vračunan tudi pavšalni znesek za krajevne pogovore, ki se ne plačujejo posebej. Glede te postavke je največ pripomb s strani gospodarskih organizacij, ker je bila dosedanja tarifa zlasti v krajih s preko 50 naročninskih vodov res nizka in ker pozabljajo, da so v ta znesek vračunani tudi vsi krajevni pogovori, ki jih sicer zaračunamo po 20 din za eno govorno enoto treh minut. Mogoče je prav, če omenim, da posredujemo nekatere usluge zaradi družbenih koristi še vedno znatno pod ceno (n. pr. za prenos časnika dobimo samo 0,20 din, čeprav nas stane ta usluga okoli 11 din); da se odtiski za slepe odpravljajo brezplačno; da so tiskovine, kjer so zajete tudi čestitke in vabila, še vedno pod stvarnimi stroški; da je povišana naročnina za telefonske naročnike I. skupine v stanovanjih in družbenih organizacijah komaj 100 oziroma 200 din in je dejansko cena nižja od prejšnje, če računamo, da je enota krajevnega pogovora sedaj 20 din; da imajo vojaški vojni invalidi s 100-odstotno nesposobnostjo in slepi 50-odstotno znižanje TF naročnine itd.

PTT tarifa se od 1955 ni bistveno zvišala, čeprav stroški poslovanja stalno naraščajo. PTT ima edina v panogi prometa enake družbene prispevke od 1. januarja 1961 kakor ostale gospodarske organizacije. To je 15-odstotni davek na dohodek, 6-odstotne obresti na poslovni sklad itd. (Prejšnja leta je uživala precej olajšav.) Poslovni stroški so v letošnjem prvem polletju narasli od lanskoletnih za okoli 60 odstotkov, osebni dohodki PTT delavcev pa so še vedno nizki v primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami.

Zaradi zvišane telefonske naročnine je nekaj gospodarskih organizacij odpovedalo naročninski odnos, vendar pa mislim, da je to zelo kratkovidna politika, ker so instalacije za vključitev novega telefonskega naročnika razmeroma drage; prav gotovo pa je, da bo pri vseh podjetjih, pa tudi pri zasebnikih, vedno večja potreba po telefonu.

PREMALO BO DOHODKOV ZA RAZVOJ MODERNIH POŠTNIH ZVEZ

Poseben problem v našem podjetju so tehnično zaostale telefonske in telegrafske naprave in pregosto poštno omrežje, zaradi česar z večjim številom uslužbencev in večjim naporom ustvarjamo manj dohodkov in kvalitetno slabše usluge kakor tista podjetja, na katerih področju so že do sedaj vlagali veliko sredstev za avtomatske telefonske in telegrafske centrale ter kable in VF sisteme za medkrajevne zveze. Zanimivo je, da se je na Dolenjskem do sedaj večja pozornost posvečala pretvarjanju pomožnih pošt v majhne, nerentabilne pošte, tako da imamo sedaj v Sloveniji najbolj razvito poštno omrežje brez pomožnih pošt. Na Gorenjskem na primer kljub močno razviti avtomatski telefonski mreži obstajata še vedno 2 pomožni pošti. Zaradi velikega števila majhnih in nerentabilnih pošt (računamo, da bomo imeli veliko poslovno izgubo, saj ima n. pr. pošta Boštanj pasive 900.000 din, v Sromljah 700.000 din, v Vel. Gabru 600.000, v Stari vasi 550.000 din itd.), je razumljivo, da bomo morali s povečano tarifo vsaj delno kriti najprej izdatke poslovnih izgub pri malih poštah in zato ne bomo ustvarili dovolj dohodkov, s katerimi bi lahko samostojno razvijali moderno telefonsko-telegrafsko mrežo. Nagli gospodarski razvoj pa zahteva že danes tudi na Dolenjskem boljše TT zveze, kakor jih imamo, zato si bomo prizadevali zamujeno nadoknaditi s pomočjo organov oblasti in gospodarskih organizacij:

v tem petletnem obdobju gradnjo ATC v Novem mestu, v Črnomlju, Brežicah, Krškem, Sevnici, Brestanici, Straži, Trebnjem in Metliki ter s sodobno medkrajevno povezavo vseh teh novih avtomatskih telefonskih central.

Dragica Rome,
direktorica Podjetja za PTT promet v Novem mestu

Člani Zveze vojaških vojnih invalidov iz Dol. Toplic so v počastitev 20-letnice revolucije priredili izlet v Beograd. Ogledali so si mesto, poslopje Zvezne ljudske skupščine, Dom sindikatov in grobnico narodnih herojev, kjer so počastili njihov spomin. Izletniki so si ogledali tudi Kalemegdan in njegove zgodovinske zanimivosti. Topličani si podobnih izletov še želijo. — Na sliki: spominček z obzidja stare beograjske trdnjave

Zdaj je povsod tudi že ajda požeta; ponekod so jo zavoljo sušne jeseni poželi že v polovici septembra. Proti pričakovanju so zrna vkljub suši še kar polna. No, ajdovih žgancev še ne bomo pozabili...

---

spregovorimo še o »reklami«! Ni dovolj, da ljudem samo svetujemo, naj pijejo mleko, povedati jim je treba, zakaj je mleko zdravo, zakaj ga je treba piti. Mleko je namreč spojina, ki vsebuje od vseh hranil največ C in A vitaminov, maščob in beljakovin. Razumljivo je, da tistemu, ki »se mleku ne more odreči«, o tem ni potrebno govoriti, ker se je že sam prepričal, da je ta pijača od vseh še najbolj zdrava.

SKRIVNOST STARČKOV

Da je to res, bi nam lahko povedali tudi 90 ali 100-letniki, ki jih ni tako malo. Če bi jih vprašali po tako visoki starosti, bi odgovorili: »Živel sem zmerno in pil *mleko.*« Mleko je torej že zastran tega vabljiva pijača. Bodimo odkriti: le kdo ne bi živel 100 let?

Seveda dosežena 100-letnica ni posledica zgolj tega, da je kdo popil določeno mero mleka. V prvi vrsti je moralo biti *mleko zdravo in kvalitetno.*

V splošnem interesu je, da se borimo za visoko življenjsko raven in dolgo človeško življenje. Ker naj bi bilo mleko glavni del dnevnega obroka, je važno, da je ta del hrane neoporečen, kvaliteten, zdrav in zagotovljen. Naša mlečna in predelovalna industrija se sicer trudita, da bi nudili kar se da dobre izdelke, je pa to vprašanje tesno povezano s sredstvi, brez katerih pa le ni mogoče govoriti o izboljšavi.

Najprej: proizvodna cena mleka je še sorazmerno visoka. Mlekarniški obrati, ki to hranivo od proizvodnih organizacij odkupujejo, tudi ne morejo pod to ceno, zlasti še, ker pošiljajo potrošniku pasterizirano mleko, to je tako brez bakterij in drugih primesi.

Kljub malce visoki ceni za mleko in mlečne izdelke pa je potrošnik še vedno na boljšem, če od časa do časa popije določeno količino mleka, kot če bi kupil kilograme in kilograme mesa. Zakaj — bomo takoj videli. — Če primerjamo kalorično vrednost mleka in mesa, opazimo veliko razliko v prid mleka. Izraženo v dinarjih in kalorijah bi to pomenilo, da velja kalorija v mleku 0,90 din, kalorija v mesu pa kar 3,5 dinarja. Torej je mleko občutno cenejše. Poudarimo naj še, da bi človek ob mleku lahko živel vse življenje (o sestavinah smo govorili zgoraj), medtem ko bi ob mesu (zaradi pomanjkanja vitaminov itd.) mnogo prej omagal. Po vsem tem je menda jasno, da mleko ne sme biti »poniževalna pijača...«

KAKO JE V NAŠEM OKRAJU?

Ugotovitve, o katerih smo pisali v prejšnjih vrsticah, veljajo za področje vse države, vsake republike, okraja in komune. Morda je v Sloveniji nekoliko manj problemov glede tega, vendar, kot smo videli, še ni vse urejeno.

V novomeškem okraju rešujejo mlečno potrošnjo v glavnem mlekarne in obrati mlečne industrije v Šentrupertu, Šentlovrencu, Semiču, Sevnici, Brežicah, Metliki, Novem mestu in še kje. V teh mleko največ pasterizirajo. Pretežno pa se ljudje, zlasti na podeželju, še vedno hranijo z »domačim« mlekom, za katerega nikakor ne moremo reči, da je vedno *zdravo.*

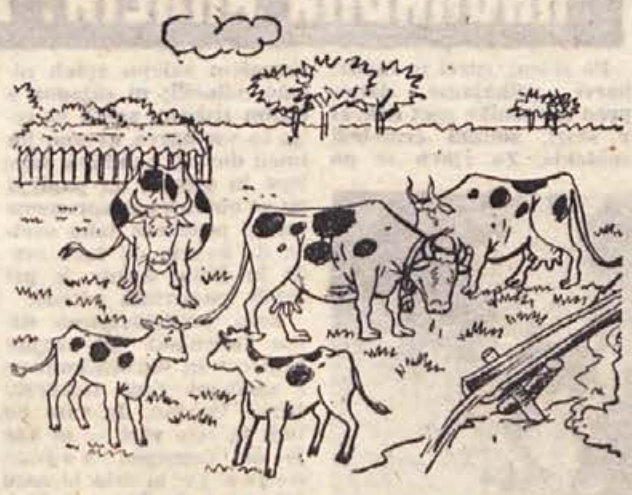

Področje Novega mesta oskrbuje mlekarna v Novem mestu. Ta dobiva 52% mleka od zasebnih pridelovalcev, 48 odstotkov pa od KGP in kmetijskih zadrug. Na dan predela od 12 do 13 tisoč litrov mleka. Proizvodnjo je usmerila predvsem na izdelovanje trdih in poltrdih sirov. Te so strokovnjaki ocenili kot prvovrstne. Torej zaradi kvalitete ni bojazni. Dobro se prodaja tudi v novomeških trgovinah in drugih prodajalnah na podeželju. Vendar — ali ga ljudje res kupujejo dovolj?

Kaj pa mleko?

Mlekarna proda na novomeškem trgu na dan *le 700 do 800 litrov mleka.* Nekaj ga prodajo tudi zasebniki. Lahko računamo, da se dnevna potrošnja mleka v Novem mestu giblje okrog 1000 litrov. Ali je to dovolj? Vemo, da ima Novo mesto okrog 8000 ljudi; potemtakem dobi liter mleka le vsak osmi prebivalec oziroma odpade na Novomeščana vsak dan največ 1 dcl mleka. Vzrokov, zakaj mleka ne pijejo več, ne bi še enkrat naštevali.

Če navsezadnje pregledamo, kdo pravzaprav v Novem mestu pije mleko, ugotovimo naslednje: nekatere družine, šolski otroci (mlečne kuhinje!) in delavci v podjetjih za malico. To je pa tudi vse. In zato je stanje še toliko bolj zaskrbljujoče.

Ivan Zoran

VINICA: za krajevni praznik prva pesem strojev iz »Belokranjke«

21. oktobra pred devetnajstimi leti so Nemci in ustaši napadli Vinico, partizani pa so odbili sovražnikov napad in slavili zmago. V spomin na ta dogodek Viničani vsako leto praznujejo krajevni praznik. Letos so priprave za krajevno slovestnost zelo živahne. Pripravljalni odbor bo poskrbel, da bi Vinica kar najlepše sprejela nekdanje borce, ki bodo prišli iz drugih krajev.

Vinica je letos precej spremenila svoje lice. Julija je Turistično društvo iz Črnomlja odprlo na Kolpi kopališče, zgradilo v bližini lično restavracijo in stavbo s tujskimi sobami. Precej turistov in mladine je že v minulih mesecih obiskalo naš kraj. Gostje so bili s postrežbo in toplo Kolpo zadovoljni. Ko bo do kopališča zgrajena še cesta, bo Kolpa oživela.

Za krajevni praznik bodo na Vinici prvič zabrneli tovarniški stroji, ki bodo prinesli Županičičevemu rojstnemu kraju novo pesem. Delovne žene bodo dobile zaslužek v obratu »Belokranjke« iz Črnomlja. V začetku bo obrat zaposlil 25 žena, kasneje pa se bo število zaposlenih povečalo. Vinica bo torej zaživela. Šumenju tople Kolpe se bo pridružilo brnenje šivalnih strojev. Z zgraditvijo asfaltirane ceste pa se bo tudi turizem hitreje razvil.

V. Debeljak

Manj vina, toda boljšega

Tudi v našem okraju so letos vinogradniki pridelali manj vina kot druga leta, in sicer okrog 40 odstotkov manj. Zatrjujejo pa, da tako dobrega vina po vojni še ni bilo. Odkupne cene za pridelek še niso dokončno določili.

Pogodbena setev v Suhi krajini

Letos je žužemberška zadruga sklenila okoli 412 pogodb za 110 hektarov setve visokorodnih sort pšenice. Do sedaj so kmetje prevzeli nad 50 ton umetnih gnojil, medtem ko je seme francoske sorte v celoti prodano in ga je še celo zmanjkalo. Semenarna je poslala namreč le del količine, ki jo je zadruga zahtevala.

Setev je zaradi suše nekoliko kasna, vendar je v polnem razmahu. Kmetovalcem letos prvič pri tem delu pomaga traktor.

137. No, res lep kažipot. Takoj smo se odpravili naprej. Roparji so bili nekam potlačeni in so le malo govorili. Na vrhu smo posedli, da bi si Silver in bolniki malo odpočili. Silver je takoj nekaj meril s kompasom ter zrl v zemljevid in kmalu nato pokazal proti kraju, kjer leži zaklad. Mornarji so ga opazovali z odprtimi usti. Silver je predlagal, da bi se malo pokrepčali, vendar mornarjem ni bilo do jedi. Bližina zaklada in okostnjak sta jih vrgla iz tira. Tedaj je zadonel pred nami trepetajoč glas in zapel: »Petnajst mož na zaboju mrtvega moža — Ju-hu-hu!«...

138. Svoj živi dan nisem videl bolj prestrašenih ljudi, kot so bili na trenutek roparji. Vsi so prebledeli. Eni so planili na noge, drugi so se oklenili tovarišev. Stari Morgan se je vrgel na tla in jecal: »To je Flint...!« Pesem je iznenada utihnila. Nekdo je še zaklical: »Bežimo!« Silver pa se še ni ukloni; slišal sem, kako so mu zobje šklepetali, vendar še vedno ni hotel odnehati: »Tovariši! Prišel sem po zaklad in od tega me ne odvrne niti sam hudič ne!« Toda nikogar ni obrabril. Ko so slišali njegove drzne besede, jih je bilo še bolj groza.

139. Tedaj se je Jurij Merry ojunačil: »Sodim, da smo na napačni sledi. Glas je bil sicer Flintovemu precej podoben — vendarle ni bil tako ostrlasten — bil je bolj podoben — strela! — bil je glas Bena Gunna! Naj bo živ ali mrtev, njega se nihče ne boji. Res so se naglo otresli strahu. Kmalu so se spet živahno pogovarjali in včasih vmes prisluškovali. Ko pa niso slišali nobenega glasu več, so si spet naprtili orodje in krenili dalje. Zdaj sem spreviden, da se Bena Gunna nihče ne boji. Pot je držala nekoliko navzdol.

...mo do prvega visokega drevesa. Komaj je takoj povedal, da to še ni pravo. Šele nam je zgodilo pri drugem. Tretje drevo je bilo pravi rastlinski velikan. V njegovi senci bi lahko vadila cela četa vojakov. Gotovo bi bilo videti z morja. Mornarji se niso nič manj mogočno in lepo drevo. Vedeli so, da je v njegovi hladni senci zakopan zaklad, in niso samo na zlato. Oči so jim gorele in so vedno hitreje. Pozabili so na dokončno in tudi Silver je ob misli na zlato zaplal.

PARTIZANI V ANEKDOTAH

■ Slab papir

Sovražnik je z letali večkrat letal nad osvobojenim področjem in metal letake partizanom s pozivom, naj se vdajo. Nekoč je stari kmet Brko iz gorske bosanske vasi opazil, da letalo meče letake. Poklical je vnuke:

»Otroci, hitro poberite te Pavelićeve papirčke!« (Letake so kmetje uporabljali za cigaretni papir.)

Ko je Brko otipal letak, je zmajal z glavo in zabrundal:

»Ante, Ante, kmalu te bo vrag vzel! Zdaj je že tvoj papir zanič.«

»Juz sem vaš«

Majeviški partizani so jesenі leta 1941 obvladali cesto Brčko—Tuzla in na nji prežali na ustaše. Nekega dne se pripeljeta dva ustaša na kolesih. Partizani so ju pustili povsem blizu, nato pa užgali po njima. Enega so ubili, drugi je strelja nazaj in skušal pobegniti. Radivoj Kovačević je tekel za njim. Ko ga je skoraj že dohitel, se je ustaš vrgel v jarek na eni strani ceste, Radivoj je pa skočil v jarek na drugi strani. Toda oba sta imela puško prazno, ne eden ne drugi pa je ni utegnil napolniti, ker je šlo za sekunde. Radivoj je potegnil revolver, toda petelin se je zataknil. Ustaš je to videl.

»Čakaj, bom videl, če bo moj užgal,« je rekel ustaš in segel po revolverju za pasom. Ta trenutek je Radivoj izkoristil in čez ozko cesto planil na ustaša. Udaril ga je s puškinim kopitom po glavi in onesvestil. Kmalu so se še drugi borci zbrali okrog zajetega ustaša.

»Čakajte, možje, saj jaz sem vaš,« je povsem resno in mirno spregovoril ustaš, ko se je prebudil.

»Kakšen naš!« je zavpil Radivoj.

»No, počasi, počasi, Radivoj!« se je vmešal stric Joca. »Človek govori resnico: on je naš in živ krst nam ga ne more več oteti.«

■ Raša proti Rajhu

Po kapitulaciji Italije se je v Istri razplamenela splošna ljudska vstaja, ki pa so jo Nemci z vsemi silami skušali zatreti.

Nekega dne je iz Pulja proti Raši odšla močna nemška motorizirana kolona. - Ustavila se je pred podrtim mostom na reki Raši. Na drugi strani so bili partizani. Da bi ostrašili svoje nasprotnike, so Nemci poslali partizanskemu komandantu tole sporočilo:

»Če se ne vdaste, boste v imenu velikega nemškega rajha uničeni!«

Partizanski komandant je mirno odgovoril Nemcem:

»Majhna Raša sprejema borbo z velikim nemškim rajhom.«

Fotoamaterji iz Vidma-Krškega so prav gotovo najuspešnejši izmed vseh ljubiteljev te umetnosti v okraju. O njihovih načrtih danes še posebej poročamo, saj pripravljajo v novi sezoni bogato bero akcij in razstav. Na sliki: IVAN GLOGOVŠEK (Videm-Krško) — VRH SLOVENSKEGA VELIKANA. Fotografija je bila letos na okrajni fotoamaterski razstavi nagrajena

»Ah, ne – prav Jaz!« je vzkliknila Anita Cowart iz ZDA, ko so jo te dni mornariški letalci na svoj vsakoletni praznik izvolili za svojo miss. Izvolitev vsakoletne kraljice je star privilegij mornariških letalcev za njihov praznik. Kaže, da marsikje na svetu kar ne morejo živeti brez raznih »kraljic lepote«...

Švicarska industrija ur je našla za elegantne žene spet novo privlačnost: dragocen in hkrati praktičen nakit v obliki prstana, ki je obenem urica. Na gornji sliki je videti prstan, ko je zaprt na roki, dolnja pa kaže, kako se urica uporablja. Seveda je cena preveč slana, da bi si lahko ta nakit privoščile tudi naše ženske, vsaj dokler ga ne bi uraraska industrija začela serijsko izdelovati tudi v cenejši izvedbi.

Pri medvedih na večerji

Na gozdove Brezove rebri se že spušča večer. Hitimo po ozkih, izhojenih poteh. Gozd šelesti. Čeprav ni ničesar videti, vemo da je živ. Na jasi se ločimo.

»Vidva bi rada videla medvede,« pravi lovec Bele. »Tamle v vejevju je preža...« pokaže z roko na lično narejeno kolibico iz desk. Do nje prideš po precej strmi lestvi. »Samo da mi katerega ne ustrelita,« še pravi, in že se stopinje lovcev izgube po mehkih stezah. Oni imajo nocoj resnejše načrte. Gredo na srnjaka.

S Pepetom Boškinom, znanim jeseniškim lovcem, se povzpneva na prežo. Odloživa nahrbtnike in torbe in pripraviva puški.

»Za vsak slučaj, če pride lisjak,« praviva.

Potem obmirujeva. Pred nama je jasa, na katero že več let prihajajo medvedi. Prav pred tremi dnemi so pripeljali na jaso dve poginuli kravi. Vidiva ju, kako ležita kot dvoje posekanih dreves. Pogovarjava se šepetaje. Pripoveduje mi, kako je po Karavankah zalezoval gamsa... Pod seboj v grmičevju zaslišiva stopinje.

»Mogoče je Milan,« pravi. »Naveličal se je čakati na srnjaka, pa je prišel sem.«

Prisluhneva. Nič več. Koraki so obmirovali. »Aha...« nama uide. Pepe že pripravi baterijo na akumulator. Iz grmičevja se utrne črna lisa. Sedaj ga že povsem vidiva. Majhen medvedek, zdi se, kot da je povsem črn. Naredi nekaj stopinj proti mrhovini, vendar se premisli. Oprezuje. Ljubka živalca. No, še nekaj korakov do večerje, ga v mislih izpodbujava. Ne, za tak podvig sem še premajhen, se medvedek premisli in na moč hitro odhlača z jase v gozd. Pogledava na uro. Pol šestih.

Kmalu se že povsem stemni.

»Sedaj bo verjetno nekaj časa mir,« pravim. Toda ne. Že čez kake pol ure dobi jasa novega obiskovalca. Ta ni prišel tako previdno kot prvi. In tudi tako majhen ni. Pribrundal je na jaso s koraki nočnega sprehajalca. Ni se dosti oziral naokrog. Stopil je k mrhovini in se ulegel podolgoma na kravo. Zaslišala sva sopihanje in hrustanje.

»Ta pa je že navajen«, je rekel Pepe. Opazovala sva ga kakih deset minut. Potem sva posvetila z baterijo. Skočil je na zadnje noge. Luč ga je presenetila. Vžgal jo je, koliko je mogel, nazaj v gozd.

»Prehitro sva ga spodila,« praviva. Skorajda nama je žal. Morala bi ga pustiti še kake pol ure. Medved potrebuje za svoj obrok dobršno količino mesa.

Za kolibo sva zaslišala lomljenje vej in sopihanje. Po strehi se je kdaj pa kdaj zapodil polh. Sopihanje je bilo vse bolj razločno in blizu. To je samo kakih šest metrov pod kolibo. Medved naju je zavohal in se je bal naprej. Ali pa se ne boji? Morda samo čaka, pomislim.

»Ta pa sope, kot da bi hlode prenašal,« pravi Pepe. No, še dobro, da imam puško. Saj bo vendar treba nekako priti s kolibe na jaso in naprej do ceste in avtomobila...

Na jasi pa je zopet medved. Takoj posvetiva z lučjo. Vidiva, da ni prvi in ne drugi, ki sva ju prej opazovala. Naravnost ogromen je. Svetiva mu v oči. Presenečen se ozira k nenavadnemu soncu. Že misliva, da jo bo pobral, toda ne! Usede se pred nama na tla in tiho brunda. Še svetiva. Velika glava se maje, kot v taktu, toda ne zbeži. Tudi mrhovine se ne loti. Preprosto sedi, maje z glavo. Posvetiva v mrhovino in mu tako hočeva pokazati pot do večerje. Vse kaže, da najinega nasveta ni razumel. Opazujeva ga kakih šest minut, morda tudi več.

»Ta bi bil dober za igralca,« rečem. Pogovarjava se skoraj naglas. Medveda to nič ne moti. Odigrati hoče svojo vlogo do konca. Ugasujeva luč in kot da bi zastor pri igri padel, se komaj postavi na vse štiri tace in jo pobere v gozd.

Se trikrat sva ga videla. Sedaj jih nisva več ločila med seboj. Ko se je že bližala deveta ura, sva zaslišala lovce, ki so prihajali z drugih prež. Ko so prišli na rob jase in sva že videla njihovo luč, sva midva še svetila na zadnjega medveda.

»Ej, medved je spodaj!« sem zakričal.

»Kakšen medved neki,« so se smejali. »No, le pridita dol, gremo domov!« so naju poklicali.

Previdno sva se spustila po lestvi na tla in obsvetljevala prostor za prežo, kjer je ves večer sopel medved, ki se ni upal na jaso. S pripravljenima puškama sva prišla do lovcev.

»No, sta videla?« so naju z veteranskim nasmeškom starih, izkušenih lovcev povpraševali.

»Pa si se kaj bal?« me je povprašal oče.

»Kaj bi se bal,« sem rekel, verjetno tako neprepričljivo, da so se vsi zasmejali.

Zapustili smo gozd. Polni so se podili po vejevju. Medved je čakal, da se noč umiri. Nekje je zavijal lisjak.

Peter Breščak

Strahote megaton

Moč atomskih bomb merijo s KT (kilotoni) in MT (megaton). Atomska bomba, ki ima 1 KT, streza moči »klasične« bombe od tisoč ton trinitrotoluola, bomba od 1 MT je po moči enaka milijontonski bombi trinitrotoluola. Bombi, ki sta padli na Hirošimo (6. avgusta 1945) in Nagasaki (9. avgusta 1945), sta imeli po 20 KT. Jedrske bombe, s katerim so že delali poizkuse, pa so imele po 1, po 10 in celo 47 megaton (MT). Sedaj pa že govorijo o proizvodnji atomske bombe z močjo 100 MT.

Atomska bomba z močjo 20 KT je s svojo razdiralno in uničujočo silo zajela krog s premerom blizu 7 km, jedrska bomba z močjo 10 MT pa zaseže področje s premerom 50 km.

Izračuni so pokazali, da bi 10 jedrskih bomb, ki bi imele vsaka po 200 MT, paralizirale vso industrijo ZDA ali uničile vse poljedelstvo Ukrajine, žitnice Evrope.

Zanimivosti o našem cestnem prometu

Skupna dolžina cest v Jugoslaviji meri 82.210 km. Asfaltiranih, betoniranih ali kockanih pa imamo le 8061 km cest.

Najmanj imamo cest I. reda, zgolj 9663 km, največ pa IV. reda: 33.856 km. Cestnih mostov, daljših od 10 m, je 3211.

Na naših cestah je v prometu nad 5000 avtobusov, okrog 35.000 tovornjakov in nad 45.000 potniških avtomobilov. Največ vozil ima LR Srbija. Lani so vozila javnega avtomobilskega prometa prepeljala 102 milijona 847 tisoč potnikov in 12 milijonov 350 tisoč ton blaga.

Kdo je napisal »Mein Kampf«?

Bivši Hitlerjev namestnik in vojni zločinec Rudolf Hess, ki je zaprt v zavezniški trdnjavi Spandau pri Berlinu, je nedavno izjavil: »Knjigo ‚Mein Kampf' ni napisal Hitler, temveč jaz.«

Globinska podmornica

V ZDA so preizkusili novo podmornico s posadko dveh ljudi. To je podmornica, ki se lahko potopi v globino 1800 metrov in je prva take vrste na svetu.

NAGRADNA ANKETA: že danes!

Po zeleni, rdeči in modri barvi prihajamo danes pred naročnike spet enkrat v stari, solidni črno-beli »obleki«. Za rjavo se po skupnem sklepu sploh nismo odločili; ni skladna s črnim tiskom, sploh pa velja za vse barve, ki smo jih imeli doslej: v sodu so prav lepe in temne, na papirju pa se ob sušenju spremene oz. so posušene tako svetle, da nobena ni tako sveža in čista, kakor je pri prvih, poskusnih odtisih.

Zato predstavljamo danes Dolenjski list svojim bralcem in naročnikom še v običajni črni tiskarski barvi. Upamo, da vam bo tudi ta zelo všeč — in kar je še važnejše: najcenejša je in zelo bi nam bilo všeč, če bi se jeziček na tehtnici današnje ankete močno nagnil v prid črne barve! Gre za precejšnje razlike in najraje bi vam že kar danes predlagali: odločimo se za črnobeli tisk Dolenjskega lista, ob praznikih pa naj bi imel kakor doslej eno izmed barv, ki jih boste izbrali. No, pa prepustimo izbiro naročnikom in bralcem našega tednika:

na 12. strani današnje številke objavljamo

NAGRADNO ANKETO,

na katero nam, prosimo, takoj odgovorite. Zadnji dan za sprejemanje odgovorov je torek, 24. oktober, izid ankete pa bomo objavili že prihodnji četrtek! Pravtako vam bomo sporočili imena 25 izžrebancev že v prihodnji številki, ki bo izšla v povečanem obsegu zaradi občinskih praznikov v Brežicah in Novem mestu.

Prosimo vse naše bralce in naročnike, da v anketi sodelujejo. Za odgovore se vam lepo zahvaljujemo in vas medtem tovariško pozdravljamo!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

O tem, da SEMIČ močno spreminja svojo zunanjo podobo, smo zaduje tedne že večkrat poročali. Domačini in vaščani iz najbližje okolice so zares krepko poprijeli in prostor za novi spomenik dobiva iz dneva v dan mikavnejše lice. Na sliki: skupina Semičanov pri prostovoljnem delu

NEKAJ OKROGLIH

...A MATI ...A..."

...ram te ...lo si na ...je prijatelji... ...e prvo

...NA VASI ...bil si kakor

...bil si kakor

...TEK ...ja kaj z va-

...eris doktor! ...ostih ne.« ...nobdno nima-

...obetu..."

...VLAKNO ...nemstvije je ...ikinteresja in ...vprašal štu-

...dent, ki ga je ce-

...lo... celiče-

...n sadrepet za-

...ma, pa se je

...ro, je vlaknu,

...o, z zaporu."

...RACIJA ...RANEK

...ko imeli v

...ast. Da si za-

gotovimo obisk, naj tista naša lepa daktilografka Tinca reče vsakemu moškemu, da bi se popoldne rada sestala z njim v dvorani za konference...«

NAROBE RAZUMELE

V prijavnem uradu vpraša uslužbenec: »Tovarišica, kje pa stanujete?«

»Oh, ali ni to malo prehitro?! Saj sva se šele zdajle spoznala!«

— Ti in tvoji poskusi samomora! Le poglej, kolikšen je račun za plin!

M. Jasp: NEVIDNI GOSPODAR

19

Zginiti mora kakor se je bil nenadoma pojavil, tako sta sklenila Vilet in Wilcroft. Kot bodo čez nekaj tednov našli njegovo truplo, bo javnost že pozabila Angela. Ne bo se več razburjala...

DVAINDVAJSETO POGLAVJE

V zadnjem delu avtomobila je odjeknil top udarec in Geoffrey je planil s sedeža. Odprl je vrata in ritensko izstopil, toda z revolverjem je stalno meril v Angela. Usodni trenutek se je bližal, toda čudno: Angel je bil vse bolj miren. Živci in mišice so mu bili pripravljeni za odločilni boj, ki ga bo morebiti rešil. Možgani so mu delovali naglo, toda jasno. Stal je na stopnici avtomobila. Pred njim Geoffrey z revolverjem, za njim Datch, prav tako z revolverjem. Če bi bliskovito podrl Geoffreyja, bi Datch sprožil revolver... Bolje počakati, si je mislil Angel in vprašal:

»Ne gremo dalje?«

»Ne, smo na cilju!«

Angel je bil ukleščen med dvema revolverjema in po hrbtu ga je spreletel mraz. Se nikoli ni naletel na tako hladne in oprezne sovražnike in hkrati tako neusmiljeno korektne. Lahko je kadil, lahko se pogovarjal z njima. Toda vključb usodnemu trenutku se je zasmejal:

»Upam, da bosta vse opravila po vnaprej določenem ceremonielu. Tolikokrat sem se vprašal, kako ta stvar poteka. Bil bi razočaran, če me ne bi ubila po vseh pravilih vaših gangsterskih predpisov.«

Datch se je zarežal, Geoffrey je pa rekel:

»Pravzaprav ni nobenih posebnih ceremonij. Je kar hitro opravljeno.«

Ob tem jasnem in hladnem odgovoru je Angela zazeblo pri srcu. Na tihem je prisegel, da se bo strahotno maščeval za te grozne trenutke, če ostane živ.

»Bilo bi najbolje, da stopite k tistemule drevesu. Je prav pripravno,« je rekel Geoffrey.

Angel je za hip omahoval, potem pa šel. Razumel je, zakaj človek uboga ljudi, ki mu uperijo revolver v prsi ali v hrbet: to je nagon samoobrambe, upanje, da se bo morda še v zadnjem trenutku kako rešil.

Prignala sta ga do velikega hrasta. Datch mu je odpel suknjič in razgalil srajco, rekoč:

»Nekateri tipi nosijo oklep za zaman streljaj vanje.«

Sedaj je le Geoffrey meril z revolverjem v Angela, ker je imel Datch opravka z njim. Šofer je pregledoval motor avtomobila. Trenutek je bil primeren.

Angel se je malce nagnil, kakor da hoče pomagati Datchu, potem pa bliskovito zgrabil z levico gansterja za zapestje. Datch se je zamajal, sprožil je, toda krogla je švignila za cel meter mimo Angela. V naslednjem trenutku je Angel s tako silo zamahnil po Datchovem vratu, da je kar zapokalo in gangster je kleenil. Angel ga je dvignil in postavil predse kot živi zid. V teh sekundah je docela pozabil na Geoffreyja, ker mu je šlo predvsem zato, da onesposobi Datcha. V prvem trenutku Geoffrey ni mogel ustreliti, ker je bil pred Angelom Datch, sedaj je pa sprožil. Angela je nekaj z vso močjo udarilo v desno ramo. Roka mu je otrpnila, vendar se je spet obrnil, držeč pred sabo Datcha, ki ga je predrla tovariševa krogla in mu je iz rok odletel revolver. Angel z ranjeno desnico revolverja ni mogel pobrati, iz leve pa ni smel izpustiti ubitega gansterja, ker bi izgubil svoj »ščit«. Dvignil je glavo in videl Geoffreyja nekaj metrov pred sabo.

»Dam ti minuto časa, da se pokesaš!« mu je besno in z ledenim glasom rekel gangster. Potem je zaklical: »Hoonk, hej! Kje si, budalo?«

Angel je spravedel, da gangster kliče šoferja na pomoč. To bo slabo, saj mu bo šofer lahko prišel za hrbet.

»Hoonk!« se je znova zadrl Geoffrey. Ni se smel obrniti, ker bi Angel izrabil priložnost. Angel, ki je bil obrnjen proti avtomobilu, je pa opazil nekaj čudnega: šofer se ni več sklanjal nad motor, temveč je negibno ležal na tleh. Geoffreyju pa se je za hrbet v mraku tihotapila neka ženska. Nenadoma je spregovorila:

»Geoffrey, ne streljaj! To je ukaz ‚Nevidnega gospodarja'.«

Gangster je zazijal od začudenja. »Kaj, kaj?« je rekel. »Kdo stoj; za menoj?«

»Jaz sem, Sony!«

Angel je zadihal s polnimi pljuči in kakor v sanjah slišal osorno vprašanje:

»Kako si prišla sem, Sony?«

»Peš,« je hladnokrvno odgovorila Geoffreyju. »Rekla sem ti že, kaj je ukazal ‚Nevidni gospodar'!«

»Toda Angel je ubil Datcha!« je kriknil Geoffrey.

Sony je stopila predenj in rekla hladno:

»In kaj zato?«

Angel je v travi zraven sebe opazil Datchov revolver. Počasi, počasi se je pomaknil k njemu. Ko bi smel izpustiti mrtvega Datcha, se skloniti in pobrati revolver...

»Da ga spustim!« je zaklel Geoffrey. »Ne! Rekla boš ‚Nevidnemu gospodarju', da si prišla prepozno.

»Počasi, Geoffrey, ne počenjaj neumnosti!« je rekla Sony in ga naglo zgrabila za roko. Ta trenutek je Angel čakal: spustil je truplo in pograbil revolver.

»Tako je, Geoffrey! Sony vam je dala pamet: nasvet!«

Gangster je pretrnil. Vedel je, da bo Angel neusmiljen. Zaklel je in pomeril. Toda Angel je bil hitrejši. Geoffrey se je v zadnjem zdihljaju sesedel na tla.

Angel je stopil k Sony. Njene oči so gledale brezizrazno. Angel ni vedel, kaj naj stori. Zato je samo zamrmral:

»Hvala vam!«

Njene oči so zasijale, ko je potiho vprašala:

»Ali je to vse?«

»Že drugič ste mi rešili življenje, pa ne vem zakaj...«

Stopila je k njemu, ga nenadoma objela okrog vratu in poljubila.

»Oprostite,« je zamrmral Angel. »Jaz sem ranjen.«

Hitro in brez besed ga je odpeljala k avtomobilu, mu slekla suknjič in z robcem previla rano.

»Pazite da se šofer ne osvesti,« je rekel Angel in pokazal na negibno telo ob avtomobilu.

»Ta se ne bo več osvestil!« je odgovorila spet hladno. »Vi pa morate takoj k zdravniku. Poznam enega, ni daleč.«

TRIINDVAJSETO POGLAVJE

Ko sta se vozila proti mestu, jo je vprašal Angel:

»Kako ste prišli za nami? Nikjer nisem videl še kak avtomobil.«

»Skrila sem se v velik kovček zadaj v avtu, v katerem so vas peljali. Ker je Hoonk nekaj popravljal motor, nisem mogla takoj ven, zato sem malo zamudila, sicer bi vi sploh ne bili ranjeni...«

Ustavila je avtomobil pred neko majhno vilo in pozvonila.

»Če zdravnik pripada bandi, bolje, da vi ne greste z menoj,« je rekel Angel.

»Bodite brez skrbi, ta ni naš!«

Odprl je majhen zavaljen moški, ju odpeljal v ordinacijo in takoj pogledal rano.

»Kako je z vami, Sony?« je vprašal.

»Dobro. Pa vi?«

»Gre, le dela je prevec.«

Čez pet minut je že izvlekel kroglo, ki je bila Angelu obtičala med dvema rebroma.

»Zavoj mora do jutri zvečer ostati nedotaknjen. Če boste dobili malo vročine, vzemite kak aspirin,« je rekel zdravnik Angelu ob slovesu.

V soboto, 21 oktobra, bo minilo osemnajst let od krvavega oktobra 1943, ko so v Kostanjevico na Krki pridrli Nemci in pobrali po mestu in okolici sedemdeset mož, od katerih so jih 25 na Malencah ustrelili.

Kostanjeviška kronika tistih dni piše:

»21. oktobra 1943 se začne velika nemška ofenziva. Ta dan se je pod nemškim tankom podrl most. Tank in moštvo padeta v Krko. Pod kostanji na Malem trgu v Kostanjevici pade mina in ubije štiri višje nemške oficirje. Belogardisti in Nemci trdijo, da je bila vržena od domačinov, zato zgrabijo 70 mož ter jih 25 ustrelijo kot talce še istega dne na Malencah in za Krko. Ostale odpeljejo na Rako, nato pa na prisilno delo, nekaj pa izpuste. Smrt talcev so tajili. Izkop, prevoz in pokop v skupnem grobu na pokopališče se izvrši šele 29. decembra 1943. 21. oktobra 1943 padejo tudi trije talci v Orehovcu, eden na Dolščah, 13 pa na Prekopi«.

Tistega dne je bilo v Kostanjevici toliko zmede in strahu, da je tudi najstarejši kronisti ne pomnijo. Nemci so bili kakor obsedeni. Pobirali so moške in pri tem niso prizanašali niti fantom, ki so bili še premladi za oborožene akcije. Mnogo mater, žena in deklet pa tudi ostalih prebivalcev tiste noči ni moglo zatisniti očesa. Svojci so spraševali naduto vojaščino, kje so njihovi dragi, vendar jim le-ti niso hoteli povedati, včasoma pa so začeli namigovati. Ne vemo, kakšna je bila zadnja pot ustreljenih, na Malencah je zmanjkala sled. Tamkaj so jih odbrali 25, ostale so vlekli na Rako, kjer so jih strpali v klet, v kateri je bilo toliko ljudi, da je od pomanjkanja zraka celo goreča sveča ugasnila. Skoraj bi se bili vsi zadušili, da ni v zadnjem hipu le preblisnil nemškega stražarja žarek človečnosti: odprl je vrata, da je celica dobila vsaj skromen val svežega zraka.

Za Krko pa so tedaj že zaregljali streli. Vrsta mož je popadala na tla in enemu se je v smrtnem boju še izvil glas iz prsi. Z obrazom v tla je kričal, da je odmevalo za obkrškim vrbinjem: »Borut, Borut...«

Sin ga ni slišal. Kdo ve, kaj je bilo v tem žalostnem glasu? Morda poslednje naročilo, morda opomin, morda njegova kipeča ljubezen, morda gnev, da je sredi svojih polj umiral kot jetnik tujega zavojevalca, ki je divjal po slovenski zemlji, rušil, moril in požigal vse, kar so ustvarile roke naših dedov, kar so izsanjale njih v prihodnost uprte oči...

»Booorut, Booorut...«

Bilo je naročilo: bodi močan kakor stoletni krakovški hrasti, ki so peli uspavanke najinim dedom in jih bodo peli tvojim in tvojih otrok otrokom. Ne vdaj se, zakaj pravica je večna, trpljenje mine... Stisni pesti in zobe, zakaj prišel bo dan, ko bo slovenski človek spet svobodno delal na svojih poljih, spet oral in sejal in se veselil žetve, ko bo spet pel po goricah, ki bodo zardevale v jesenskem soncu. Iz pogorišč, iz grobov mučenih in preganjanih, iz src osamelih mater in žena, iz viklenjenih rok, ki jih tako sramotno vklepajo v bodljikavo žico bo zrasel nov cvet, cvet svobode, enakosti in medsebojnega spoštovanja, cvet bratstva in resnične enotnosti, ki jo bodo skovale pesti tistih, ki se bore v gorah.

Prišla je svoboda, množice so valovale po cestah in trgih, ogenj navdušenja je prešinjal srca, čez kostanjeviški most pa je stopala skrušena mati, vsa sestradana in onemogla, vračala se je iz taborišča. In ko je prišla do praga, se je skrušila, zakaj zapustile so jo še poslednje moči. Zvedela je, da ji je 21. oktobra nenasitno žrelo sovraštva pogoltnilo edinega, čeprav mladoletnega sina. Zanjo ni bilo svobode, zanjo ni bilo ne sreče ne življenja več, dokler je ni prevzela ustvarjalnost množic, v kateri so matere spet srečale vse svoje sinove...

Zato je kostanjeviški krajevni praznik združen s pregledom uspehov in vsestranega napredka prebivalstva. To je spomin na vseh tistih 42 talcev ki jih je tega dne žrtvovala Kostanjevica s svojo okolico, talcev, ki nam govoré:

Zdaj, ko v svobodi nov si dom gradite,
zdaj, ko utihnil jok je, bojni krik,
zdaj, ko za misel našo delate, živite,
tovariši, ste živ naš spomenik.

LADO SMREKAR

Komunist naj bo graditelj novih družbenih odnosov

V občini Videm-Krško bodo letos 4 večerne politične šole — Širok program ideološke vzgoje članov ZK — Doslej že 100 prijavljenih slušateljev

Nedavno smo obiskali sekretarja občinskega komiteja ZK Milana Ravbarja in ga vprašali za smernice ideološke vzgoje članov ZK v občini.

Tovariš sekretar nam je dejal, da je občinski komite ZK v Vidmu-Krškem zadnja leta uspešno organiziral ideološko vzgojo svojih članov. Vzgojno delo je sicer močno porastlo, vendar je spričo vzgojne vloge komunistov potrebno to delo nadaljevati. Komunist naj bo organizator in vodilna sila graditve novih družbenih odnosov.

V okviru programa ideološke vzgoje članov ... namerava občinski komite organizirati 4 politične večerne šole. Šole bodo v Vidmu-Krškem, Brestanici in na Senovem, predavanja pa se bodo pričela v začetku novembra in bodo trajala do konca marca. Preko 100 komunistov in družbenih delavcev bo obiskovalo te šole. To dokazuje, da imajo komunisti iz občine Videm- ... željo do ideološkega izobraževanja. Tudi letošnji program predavanj upošteva zanimanje in resnične potrebe komunistov ter probleme, ki jih srečujejo v vsakdanjem življenju. Zaradi pestrosti programa predavanj in kvalitetnih predavateljev bodo slušatelji nedvomno pridobili dragoceno znanje, ki jim bo koristilo pri delu v organih družbenega upravljanja, v organih ljudske oblasti ter v političnih in družbenih organizacijah.

Ker ni dovolj predavateljev, bo v Kostanjevici enkrat na teden seminar. Tudi tu se razvija vrsta podjetij, kot so kovinska ga... terija, obrat Industrije perila, mizarsko podjetje v Prekopi in druga. V vseh teh podjetjih je zaposlena kmečka delovna sila, ki pa še ni dovolj vključena družbeno-politično delo. Pa tudi razvoj delavskega samoupravljanja v Industriji perila in v mizarskem podjetju v Prekopi ni zadovoljiv. Zaposleni, zlasti vodstva teh podjetij, potrebujejo pomoči; dobili jo bodo na seminarju o ideološkem izobraževanju.

Komunisti bodo uspešneje delovali pri družbenem razvoju, če bo njihova ideološka izobrazba trdna. Tudi družbeni delavci se bodo v političnih šolah seznanili z vsebino in smerjo našega družbeno-ekonomskega razvoja in njegovimi problemi. Zanimanje za večerne politične šole in seminarje je veliko, kar je dokaz zavesti najširših množic.

Drago Kastelic

SPOMENIK V KRŠKI VASI

Občina Brežice praznuje 29. oktobra občinski praznik. Tega dne bo osnovna organizacija ZB iz Krške vasi—Čatež odkrila spomenik, ki bo pričal še poznim rodovom, kako kruta je bila nekoč usoda naših narodov, vsem mladim pa bo dajal spodbudo pri graditvi srečne bodočnosti in čuvanju svobode.

Še preden so sprejeli veliko in odgovorno nalogo, da zgradijo spomenik, so člani Zveze borcev vedeli, da imajo lastnih sredstev le 170 tisoč dinarjev in da bo spomenik stal nad 2 miljona dinarjev. Kljub temu niso oklevali. Pričeli so zbirati sredstva in uspeli. Vabilu za pomoč so se odzvali: občinski ljudski odbor, občinski odbor SZDL, tovarna pohištva, gozdno in vodovodno gospodarstvo, občinska cestna uprava, krajevne organizacije SZDL iz Krške vasi, Čateža, Velikih Malenc in Skopic, KUD »Ivan Rožanc« iz Krške vasi, lovski društvi iz Cerkelj in Čateža, gasilsko društvo iz Skopic, ribiška družina iz Brežic, vaščani iz Krške vasi, Čateža in Vel. Malenc ter drugi. Načrt za spomenik sta brezplačno izdelala študent arhitekture Jože Ajster iz Krške vasi in akademski slikar prof. Miro Kugler iz Brežic.

Ob odkritju spomenika bodo govorili vidni javni politični delavci, nakar bo sledil bogat kulturni spored.

Krajevni praznik v Kostanjevici

V soboto in nedeljo, 21. in 22. oktobra, praznuje Kostanjevica na Krki svoj krajevni praznik v spomin na streljanje talcev 21. oktobra 1943. Praznovanje — prireja ga SZDL — bo potekalo po naslednjem sporedu:

21. oktobra ob 19. uri: Ognjemet, prižig spominske bakle;

ob 20.30: Vinko Strgar: HEROICA. — Gostovanje SLG iz Celja. Predstava bo v Domu kulture.

22. oktobra ob 9. uri: Komemoracija pri spomeniku talcev. (Prirejajo organizacije, društva, podjetja in ustanove iz Kostanjevice s sodelovanjem godbe na pihala iz Vidma-Krškega.)

ob 10.30: Srečanje odbojkarjev TVD Leskovec in TVD Kostanjevica. Prireditev bo na otoku;

ob 11.00: Šahovsko tekmovanje v telovadnici TVD Partizan, Kostanjevica.

Vabimo vse prebivalstvo Kostanjevice in okolice, da se prireditev udeleži v čim večjem številu in tako dostojno počasti spomin talcev, ki so v krvavem oktobru 1943 žrtvovali svoje življenje za svobodo.

Pripravljalni odbor

Tone Seliškar:

DEŽELA ZLATIH SRC

(NADALJEVANJE IN KONEC)

»Mamica, midva sva pri denarju!« je dejal Kozina. »Vse bova plačala!«

»No, potlej pa pojdita v gostilno, tam je za denar!« je rekla žena. »Tri sine imam v partizanih, pa bi me petentano grdo gledali, če bi izvedeli, da sem odirala njihove tovariše!«

Solze so naju oblile! Je takšna vsa Bela krajina? Je to tovarištvo, ljubezen ali kaj je to? Pretresena v dno srca, sva hvaležno popila belino, zaspala nato kar na tleh seveda, in zdelo se nama je, da naju je zagrnila dobrotnost pravljice. Ne zaradi vina, ne zaradi strehe in streha, zavoljo zlatega srca te belokranjske žene!

Zjutraj sva jo mahnila proti Črnomlju. Eno uro in pol hoda, kaj je to! Sonce je sijalo kot na pomlad, toda najine noge so bile krvave od dolge poti in v prvi vasici pod Semičem sva sedla na posekano tepko, pognila mehur z domačim hrvaškim tobakom, ki je bil tako močan, da ti je črева zasukalo, in sva modrovala:

»Na to bažo ne bova nikamor prišla! Moje noge so odrgnjene kakor olupljen krompir, če pa bos hodim, bom ozebel!«

»Zaupaj v Belo krajino!« de Kozina in žmrklja proti soncu.« Tudi za tvoje noge bo poskrbljeno!«

K nama je prisedel očanec, duhal najin tobak in močno strmel v dim. Del si je mrzlo pipo v usta, nekakšno lipovo cvetje je zatlačil vanjo in, ko je prižgal, je zasmrdelo kot pri kovaču, kadar smodi konjska koita.

»Ojej, tovariša, srečna sta, ko kadita pravi tobak!« je vzdihnil in se pričel pobirati s tepke.

»Haj, oče, nate nu malce pravega!« sem dejal in mu mu ponudil cel, velik list domačega tobaka.

Očanec se je zdrznil, ponuhljal tobak, iztrkal pipo, ga zmlel v dlani ter natlačil v pipo. Potem jo je prižgal, potegnil, zagrčal kot zadovoljen medved, blaženo se je nasmehnil in nama z roko velel:

»Hajdi, tovariša, za menoj, takoj tule tretja hiša!«

Kot magnet naju je to dvignilo, zašantala sva za njim v hišo, porinil naju je za mizo in zatrobil skozi okno pest v kuhinjo:

»Kata, vrzi kepo mesa v lonec, dva lačna tovariša sta tu! S Hrvaškega sta prišla, revčka!«

Kot bi ustrelil, je bil polič vina na mizi in kaj pa hotela? Kata je vrgla kepo mesa v lonec, prinesla od nekod lonček pasje masti in mi z njo natrla oguljene noge, da so potem švedrali skozi vso Belo krajino cucki za menoj in da nisem bil oprezen, bi se kaj zgodilo.

»Klali smo, vesta, tovariša, mesa bo dovolj, brez skrbi!« je razlagal očanec. »Ampak tale tobak, bratca, jej, jej, ali kaj duhaš, Kata?«

Kata, starica, se mu je nasmejala in me s prstom zvabila k sebi v kuhinjo ter mi odrezala dobršen del slanine.

»Za popotnico, da bosta imela! Oh, ko bi mogla svojemu Marku poslati! Ni ga... Ali je živ ali mrtev?... Pa saj če dam tebi, je prav tako, kot bi dala njemu, vsi se za nas tepete in za našo zemljo...« Nato solze, blag smehljaj ob njem.

A v meni je nekaj zakljuvalo. Marko... Marko... V diviziji imam nekega Marka. Imeniten fant je, telefonist... Če je ta? Pa ji ga opišem od nog do glave.

Kata me gleda, gleda, obraz se ji zjasni, kakor da bi vigred legla nanj.

»In brez mezinca na levi roki je... Lansko leto je bil ranjen!«

Pravi je. Njen sin! Pred tremi dnevi sem ga videl! Kata me objame, poljubi in dé kakor v sanjah:

»Pojdi, sinko, sedi, sedi, nikamor še ne hodi!«

Kozina pa se je z očetom boril. Izba je bila polna dima. Kozina pa v ognju kakor peklenšček, ki se je napil žvepla; z roko maha in z iztegnjenim kazalcem vrta po dimu. A meni se je zdelo, da sem tudi v dimu zagledal violinski ključ, grozd not. Toda v Črnomelj morava! Tam je zbrana vsa slovenska kultura od smetane do sirotke!

»Ali si ob pamet?« pravi Kozina. »Kultura nama ne uide!«

Kadimo, pijemo, jemo, se razgovarjamo in ko se poslavljamo, pravi stari:

»Ohej, kam pa —? Gremo še k bratu, ta je tudi klal!«

Kata nama obesi koline za Marka in ko, vprašava, koliko sva dolžna — kajti komisarjeva beseda, sveta beseda! — se mamica razhudi, kot da bi jo osa pičila:

»Da bi se ti jezik posušil, tovariš, za te grde besede! To je iz srca, ne iz štacune!«

Pri bratu pa spet kepa mesa, vino, tobak in spet violinski ključi in Katica, bratova edinka, ki je sedela med nama, da sva na vse pozabila. Kovala sva v nebesa, o njeni lepoti sva pesnila, skratka, tako je bilo lepo, da smo že pričeli peti in Katica sem, Katica... Ojej, odpusti nama, zamolčala sva, da sva bila kujona, že oženjena!

»Račun bom poravnal!« sem dejal, ko sem metal nahrbtnik na ramo in puško na plečа.

»Je že poravnano!« je dejal brat. »In do Črnomlja se bosta peljala! Kam pa bosta prišla s takšnimi nogami!«

Tako? Peljala? A voznik? Kajpak, Katica! A kočija gnojni koš, a namesto vranca voliček in hijo po ti Črnomlju. Nočka je padala na zemljo, mi trije pa v gnojnem košu in ko je mesec posijal nad Gorjanci, je Kozina v njegove srebrne žarke zarisal violinski ključ.

Ni, da bi še dalje govoril o naslednjih treh dneh. Peti dan sva jo primahala nazaj v divizijo in nagovorila komisarju na raport. Zadovoljen je bil. Ko sva krenila v najin kulturniški brlog, naju je komisar skozi okno gledal in si dejal:

»Mojduš, tisoč takih korenjakov da imam, pa zmagujem svet svet!«

In že je segel v skrinjo, da bi nama pripel medalje za hrabrost. Pa jih je zmanjkalo. In tako sva ostala radi muhavosti usode ostala brez medalj. Zato pa imava Belo krajino pripeto v srcu, deželo zlatih src!

(Iz knjige **LJUDJE Z RIŽIČIM CVETOM**, ki jo je ... tisnila in izdala v počastitev 20-letnice vstaje narodov Jugoslavije Dolenjska založba v Novem mestu.)

ZAPISKI Z OBČINSKE SKUPŠČINE SVOBOD V SEVNICI

Obogatimo se z vrednotami kulture in umetnosti

Krajši kulturni program, v katerem so sodelovali oktet PD »Primož Trubar« iz Loke pri Zidanem mostu in recitatorji, je bil uvod v delovni del nedeljske skupščine Svobod in prosvetnih društev iz sevniške občine. Triinsedemdeset delegatov iz vseh prosvetnih društev in večje število gostov — med njimi so bili tudi tajnik Zveze Svobod in PD Slovenije Dane Robida, predsednik okrajnega sveta SPD Novo mesto Janez Gartnar, predsednik ObLO Sevnica Karel Kolman, sekretar občinskega komiteja ZKS Tone Kozmus, predstavniki občinskega odbora SZDL, občinskega sindikalnega sveta, Sveta za kulturo ObLO, občinskega komiteja LMS, občinske Zveze DPM in zastopniki občinskih svetov Svobod iz Vidma-Krškega, Trebnjega in Brežic — je pozdravila tudi skupina pionirjev osnovne šole Sevnica. Skupščina je kritično in objektivno obravnavala stanje in naloge Svobod in prosvetnih društev v občini z namenom, da bi društva svojo dejavnost še bolj približala ljudem. Skupščina je še en uspeh v vrsti prizadevanj društev in občinskega sveta SPD v Sevnici za napredek kulture v komuni.

V vsebinsko bogatem in vsestransko kritičnem referatu je predsednik občinskega sveta SPD Jože Bogovič dejal: »Težimo k načrtni sprostitvi vseh družbenih sil s ciljem, ustvariti lepšo prihodnost vsakemu posamezniku in s tem celotni družbi. Samj ustvarjamo, odkrivamo in znova preobrikujemo, ker le tako lahko dohitimo čas, ki terja od vsakega posameznika in še posebej od organiziranih oblik novih dejanj. Svobode in prosvetna društva spreminjajo oblike in sredstva, toda naš smoter ostane nespremenjen — obogatimo se z vrednotami kulture in umetnosti. Vedno znova poudarjamo, da napori za višjo življenjsko raven, ki se naglo uresničuje, niso izključno materialni, ne gre le za večji kos kruha in boljše stanovanje, temveč tudi za duhovni napredek naših ljudi. Ob vsem tem je potrebno organizirati vse tiste dejavnosti, ki načrtno seznanjajo delovnega človeka z etičnimi vrednotami, ki ga krepijo in kažejo smisel njegovega prizadevanja.«

Občinski svet Svobod in PD Sevnica si je močno prizadeval, da bi kulturno dejavnost v društvih preusmeril na nova pota, ji dal novo vsebino, obliko in prijeme. Zavedal se je, da je to daljši proces in da je uspeh mogoče doseči le v sodelovanju z vsemi zavestnimi silami. Večina društev se je prilagodila sodobnim zahtevam po obsegu in vsebini. To so društva, ki so sprejela načelo, da je njih pomen in širina odvisna predvsem od raznovrstnih dejavnosti v društvenem okviru. V krajih, kjer ta društva delujejo, je rešeno vprašanje masovnosti v pogledu obiskovanja prireditev in aktivnega sodelovanja. Izrazit tak primer je v Loki pri Zidanem mostu.

Najboljša društva imajo mladino in pionirje v svojih vrstah, ker so doumeli potrebnosti naročaja in hkrati svojo vlogo, ki se kaže prav v oblikovanju dozrevajoče osebnosti. To so dosegli z razvijanjem širokih aktivnosti, ki so mladini blizu, ker so zanimive primerne starosti in poklicu. Med drugim je tovariš Bogovič v svojem poročilu navedel tudi sledeče:

»Na nekem občnem zboru smo ugotovili, da se v kraju za kulturno problematiko razen prosvetnega društva nihče ne zanima. Jasno je, da v takem okolju društvo še dolgo ne bo kos njemu zastavljenim nalogam. Kjer so družbeni činitelji nudili široko podporo, je bilo opaziti aktivnost, dobre programe in večjo širino dela. Če vzamemo za primer samo Svobodo v Krmelju, vidimo, da se je vraščala v rudniški kolektiv, ki ji daje vso moralno in materialno podporo. »Svoboda« nastopa pred kolektivom kot organizator kulturno-prosvetnega dela. Zaradi tega je tudi prejela od rudniškega kolektiva še enkrat večjo podporo, kot jo je imel občinski svet in vsa ostala društva skupaj. O kulturni problematiki je razpravljal Delavski svet, organizacija ZKS in ostale krajevne organizacije. Tudi pri organih samoupravljanja v Kopitarni in konfekciji »Lisca« je sevniška Svoboda dobila vso gmotno podporo. K takemu razumevanju delovnih kolektivov za kulturne potrebe je pripomoglo tudi stališče občinskega sindikalnega sveta in sindikalnih podružnic v podjetju. V bodoče pa se bodo morala društva glede financiranja še bolj

Vinko Šamut: V KUHINJI

nasloniti na gospodarske organizacije in vsako prosvetno društvo bo moralo pri tem iskati svojo lastno pot. Brez dvoma pa bo povečanje produktivnosti ugodno vplivalo tudi na višino sredstev za kulturne potrebe«.

Porast kvalitete gledališke dejavnosti je v veliki meri zasluga dramskega sosveta pri občinskem svetu, ki je uveljavljal ustrezne delovne oblike: posvete, seminarje in obiske predstav s strokovnimi ocenami, prav tako pa tudi režiserjev in igralcev, ki so zavzeli pravilno stališče, da s slabimi deli ni mogoče zadostiti gledalcu. Posledica tega je dvig gledališke razgledanosti prebivalstva.

Velik uspeh v glasbenem življenju v občini je bila manifestacija več kot 700 mladih pevcev, ki je postala že tradicionalna. Množičnost in dostojna kvaliteta nalaga prosvetnim društvom, da poglobe glasbeno dejavnost v društvih tako, da bo mladina, potem ko zapusti šolo, lahko nadaljevala tam začeto delo v društvu svojega kraja. Razprava je poudarila, da naloga pevskega zbora ni zgolj v tem, da se skrbno pripravlja za koncert, ampak mora pri svojih članih in široki publiki s pretehtanim programom bistriti glasbeni okus. Delegati so se zavzeli tudi za ustanovitev glasbene šole v praktični obliki.

Ze sedem društev od 10 ima televizijske sprejemnike. To je lep uspeh, vendar so delegati poudarili, da televizor ne sme in ne more biti edina oblika klubskega dela. Prav tako društva niso dolžna samo organizirati gledanje televizijskega programa, ampak morajo ob predstavah poskrbeti tudi za diskusijo o celi vrsti vprašanj.

Napačno je mišljenje, da je edino prosvetno društvo dolžno skrbeti za program v klubu in da vsi ostali lahko samo gledajo, poslušajo in kritizirajo. Nasprotno, pri sestavi programa in njegovi izvedbi morajo sodelovati vse organizacije in društva v kraju. Potem ne bo takih primerov, da se celo v manjših krajih pojavija zahteva po več klubih. Klubi v sevniški občini so na taki široki osnovi, da lahko v njih najde vsak svoje mesto. Uspeli so z najraznovrstnejšim programom tako glede vsebine, kot metode in oblike. Govorili so tudi o občinski knjižnici in o potujoči knjižnici, ki deluje v njenem okrilju in podčrtali predvsem dejstvo, da je knjižni fond zelo siromašen, saj pride na enega prebivalca v občini le 0.1 knjige.

Po uspešni razpravi in sprejetju širokega programa za bodoče delo je skupščina izvolila 21-članski občinski svet in novega predsednika Toneta Klenovška, dosedanjemu predsedniku Jožetu Bogoviču, ki bo prevzel novo dolžnost, pa je soglasno izrekla priznanje za velike uspehe v vodstvu občinskega sveta. Najbolj požrtvovalnim kulturnim delavcem so podelili priznanja občinskega sveta in odlikovanja.

Nova oprema in televizor v semiški šoli

Stara šolska oprema v semiški šoli ni bila več primerna za pouk. Število učencev je iz leta v leto večje, oprema ni več ustrezala, žal pa sredstev za nabavo nove šola ni imela. Delovni kolektiv obrata IEV in mizarska delavnica sta z vsem razumevanjem priskočila na pomoč in s prostovoljnim delom prepleskala, zrezala deščice ter sestavila mizice in stole za 40 učencev. Kolektiv IEV je dal tudi prebeliti dve učilnici. Pionirji semiške šole se za pomoč iskreno zahvaljujejo!

Med počitnicami je pionirje iz semiške osemletke iznenadilo pismo prodajno-servisne organizacije »Iskra« iz Ljubljane, s katerim podjetje sporoča, da semiškim pionirjem za prizadevnost kraja med NOB za 22. julij podarja televizijski aparat »Orion«. Otroci so bili darila zelo veseli, saj jim služi za razvedrilo in učni pripomoček. Kolektivu Iskre se za dragocen dar lepo zahvaljujejo in obljubljajo, da se bodo pridno učili.

METOD PLUT

Načrti v društvu »JANEZ MARENTIČ«

Pred dnevi je prosvetno društvo »Janez Marentič« iz Metlike dajalo obračun svojega dela za preteklo sezono. Zanjo so značilna številna gostovanja v Metliki in drugod. Z dramo »Vsi moji sinovi« je igralska družina na okrajni reviji v Krškem dosegla prav lepe uspehe. Preteklo leto so ljubitelji dramske umetnosti imeli priložnost videti umetniške stvaritve igralcev Mestnega gledališča iz Ljubljane in Celjanov. Posebno pozornost so vzbudili pri domačem občinstvu šentviški harmonikarji in plesalci, gojenci glasbene šole iz Ljubljane in slovenskih oktet. Zelo dobro sta uspeli občinska pevska revija in recitatorski nastop. Vse te prireditve si je ogledalo nad 3000 ljudi.

Društvo čakajo v sezoni 1961—62 velike naloge. Ena najvažnejših je dokončna ureditev odra, garderob in dvorane. Igralci nameravajo naštudirati dve igri. V spomladanskih mesecih prihodnjega leta bodo organizirali občinsko revijo in kulturni teden s sosednjo občino. Poživiti bo pa treba sekcije folkloristov, recitatorjev, pevcev in lutkarjev.

SEVERIN ŠALI, pesnik in prevajalec, se je te dni srečal z Abrahamom. Našemu sodelavcu in vsestranskemu kulturnemu ustvarjalcu izrekamo v imenu številnih prijatelj in znancev: vse najboljše in mnogo zdravih, uspešnih let! — Za petdeset let življenja nam je pesnik izročil v objavo svojo zadnjo pesem:

Pogovor z osličkom

Počitniška meditacija

Najvišje sonce. Oleandri. Lovor.
Zrcalno morje. Mir, ki vame rase,
in čreda jader, ko jih veter pase.
Oblakov krpe, kot zgubljeni tovor,
vise z menoj med Zemljo in Vesoljem.
Kdo sem? Od kod? Kaj je skrivnost svetá?

»I-a, i-a!«

O, glej prijatelja! »Osliček skromni,
še vedel nisem, da si tu, med koljem.
Te tudi mučijo problemi dvomni?.
Pa dajva: skupaj sprediva dvogovor!«
In sivček s šopom trave zamomlja:

»I-a, i-a!«

»No, torej čuj, kaj vse roji mi v glavi,
globoke misli morje mi obuja:
vprašanja večna, kot se temu pravi.
Se tebi tudi kdaj skrivnost ponuja?
Uganka bitja? Tajna pot zvezda?«

»I-a, i-a!«

»Aha, naj jaz začnem?... Velja!
Življenje je... No, kaj? Moj duh
iz leta v leto se za tem peha,
vprašuje se, vso stvar še bolj vozla!
Pa ti?«

»I-a, i-a!«

»Odgovor tvoj, povem, ni ravno jasen,
si bržkone preveč zavervan v travo.
Naj bom bolj stvaren? Dobro. Dvigni glavo!
Srce, nadloge z njim, potem ljubav
in vsa ta reč, ki skup poveže dva
(se mi le zdi, da si se nasmejal?):
kaj deš o tem, kar radosti nas, muči?
Tebi to v kakšni se pokaže luči?
Je metafizičen tvoj nazor? Biološki?
Sem morda stopil na gibljiva tla?«

»I-a, i-a!«

»Odgovor tvoj ni ravno kozmološki...
Zdaj pa poglejva tjale — v gaj cipres:
Kaj bom, ko prst me bo vsesala vase?
Sok korenin? Cvet sredi sončne jase?
Bom nič, bom nekaj? Kaj sedaj je res?
Kaj krije grob? Le prah? Trohnobe slavo?
In kaj boš ti? Osat? Spomin na travo?«

»I-a, i-a!«

»Pustiva melanholične zadeve...
Li slišiš kdaj vesoljnih sfer odmeve.
kot v sanjah bi igrale zlate flavte?
Za satelite veš, za kozmonavte?
Einsteinov zakon — misliš, da velja?«

»I-a, i-a!«

»O, prav imaš, ti moj osliček modri,
bolj kakor jaz, čeprav sivé mi kodri!
Prelep je dan, prejasen sij morjá,
da bi strmela v temnih brezen dna!
Jaz bom zadremal, ti se s pašo moti,
pa sva spet vsak na svoji pravšni poti
Življenje, smrt — vse je lepo, poglej!«

Povesil sivček je glavo, molči,
moj Dan se manjša, kakor sad zori,
sanjavost pada vsa srebrna z vej...
Oči so vase mi zaprle morje,
duh kot raketa plove nad obzorje
in trga sonca z zvezdnih živih mej.
Telo pod gravitacijo sveta
se ziblje v mreži svojih tajn,
nad mrakom plava,
iz globočin me zre pohlevna glava
in skupaj brundava:
»I-a, i-a...«

Fiesa, 1961

Literarni večer v Semiču

V torek, 24. oktobra, zvečer bo v počastitev krajevnega praznika v Semiču literarni večer, na katerem bodo svoja dela brali: France Bevk, Matevž Hace, Janez Menart in drugi. Ljudje nestrpno pričakujejo obisk znanih slovenskih književnikov, saj v Semiču take prireditve še ni bilo. — Literarni večer bo najprej ob 17. uri, kasneje pa še ob 19. uri. Vabljeni so prebivalci Metlike, Gradca, Črnomlja in drugih krajev Bele krajine.

F. D.

VINICA: vso pomoč prosveti na vasi!

7. oktobra je imelo občni zbor Prosvetno društvo Otona Župančiča na Vinici pri Črnomlju. Društvo je bilo v preteklem letu zelo delavno, kar velja zlasti za dramsko, pevsko in folklorno skupino. Dramska skupina je naštudirala igro »Bele vrtnice« in se z njo dvakrat predstavila domačemu občinstvu ter gostovala v Tribučah, Predgradu in Adlešičih. — Folklorna skupina, ki so jo sestavljali pionirji viniške osemletke, je sodelovala pri prireditvah ob raznih praznikih. —

Uspešno je nastopal tudi pionirski pevski zbor, ki se je udeležil občinske revije pevskih zborov v Črnomlju. Razen tega je imelo društvo več družabnih prireditev.

Na občnem zboru so menili, da je treba v društvo sprejeti čim več mladincev in pionirjev. Ker pričakujejo, da bo dramska skupina tudi v prihodnje najbolj delavna, bo potrebno dvorani dograditi garderobo. V razpravi je sodelovala tudi članica občinskega odbora prosvetnih društev Milena Falešknl, ki je obljubila viniškemu društvu vso pomoč in čimveč uspehov pri prosvetljevanju ljudi na vasi.

V. Debeljak

Za filmsko vzgojo

Izšla je **SEDMA UMETNOST** — prva knjiga priročnika za filmsko vzgojo. Priročnik je namenjen predvsem filmskim krožkom in obravnava organizacijo ter metodo dela v filmskih krožkih. Uredili so ga prof. Jovita Podgornik, Tone Sluga in Vitko Musek. Cena 40 din.

Ker je priročnik primeren za vse družbene organizacije in šole, ki se zanimajo za filmsko vzgojo, ga toplo priporočamo, nabavijo pa ga lahko pri občinskih svetih Svobod in prosvetnih društev. šf

Za člane šolskih odborov

Pred volitvami v nove šolske odbore je tudi občinski ljudski odbor v Novem mestu razpravljal o tem vprašanju. Po posebnem ključu je določil število članov, ki naj bi jih organizacije in zavodi volili v šolske odbore osnovnih, pomožnih, strokovnih in srednjih šol.

Za večji razmah športa v Vidmu - Krškem

Prve delavske športne igre v občini Videm-Krško so za nami. Pred kratkim smo obiskali predsednika občinske zveze za telesno kulturo **tov. Janeza Breskvarja** in mu zastavili več vprašanj:

Kako ocenjujete prve delavske športne igre v občini Videm-Krško:

»Prijetno me je presenetila velika udeležba, saj je tekmovalo 190 športnikov iz kolektivov in podjetij. Motilo me je pa to, ker se niso vsi odzvali našim vabilom. Večjo udeležbo smo pričakovali zlasti od prosvetnih delavcev, iger se je namreč udeležil v eni disciplini le eden. Prepričan sem, da bo udeležba na prihodnjih športnih igrah večja.«

Ali so izčrpane vse možnosti za uspešnejši športni razmah v občini? Kaj bi bilo potrebno po vašem mnenju še storiti?

»Možnosti za razvoj športa v naši občini še zdavnaj niso izčrpane. V športu se premalo udejstvuje kmečka mladina. V šolah naj bi ustanovili krožke, aktive in športna društva. Dejavnost šolskih društev bo prehod od obvezne splošne šolske telesne vzgoje v tekmovalno dejavnost. V športu ne bi smela biti samo stremljenja po dosegi rezultatov, zato naj bi postali športniki tudi starejši, ker bi to koristilo njihovemu zdravju. Sportna društva bodo morala v sestavni del svojega programa vključiti še izletništvo, taborjenje, zimski šport, balinanje, kegljanje itd.«

Ali je povezava med Partizanom in občinsko zvezo za telesno vzgojo zadovoljiva?

»Ta povezava, z izjemo Partizana iz Vidma-Krškega, še ni zadovoljiva. V občini je 5 društev Partizana. Pred nekaj meseci smo na primer iskali pri teh društvih statistične podatke, a jih nismo dobili. Predstavniki društev se neredno udeležujejo sej. Res pa je, da je bila naša zveza ustanovljena šele letos spomladi. D. K.

Zmagal je »BOR« iz Dol. Toplic

Zaključeno je tekmovanje moških kegljaških ekip. Moštva so odigrala po dve igri s šestimi igralci. Proti pričakovanju je zmagala ekipa Bora iz Dolenjskih Toplic, drugo mesto pa je pripadlo drugi ekipi Pionirja, tretji so Železničarji. Razočarale so močne ekipe Pionirja I in ObLO Novo mesto.

Rezultati: Bor, Dol. Toplice, 199+225=424 kegljev, 2. Pionir II 214+201=415, 3. ZTP 219+189=408, 4. Kremen 394, 5. IMV 386, 6. ObLO 385, 7. Pionir I 369, 8. Kovinar 368, 9. Vodovod 367, 10. KGP II 361, 11. IEV Šentjernej 359, 12. Novoteks 35 kegljev itd. (en)

Odlična igra krških rokometašev

V prvenstveni tekmi slovenske rokometne lige sta se v nedeljo na igrišču na Vidmu pomerila domači »Partizan« in »Kovinar« iz Maribora. Pred okoli 300 gledalci je dobro sodil Pavel Bakovac iz Soštanja.

Rokometaši »Partizana« iz Krškega so v nedeljo odlično zaigrali. Že sam začetek tekme je obetal zanimivo igro. Prodorni žvižgi gledalcev so spodbujali domače igralce. V bliskovitem in domiselnem napadu je Lazorko že v nekaj minutah igre poslal žogo v mrežo in dosegel 1:0 za Krško. Toda gostje so uredili svoje vrste in izenačili ter pričeli s silovitim tempom igrati na zmago. Krški igralci so bili na ta pritisk pripravljeni, niso pa bili nasprotniku enakovredni. — V zadnji minuti so Krčani zmanjšali rezultat na 4:5.

Po odmoru so domačini zaigrali še prizadevneje in hitreje ter kmalu so izenačili. Izkušeno moštvo iz Maribora, ki igra že več let rokomet, pa ni popustilo. Gostje so hoteli na vsak način zmagati, toda mladi krški igralci so dobro opravili preizkušnjo. V 55. minuti igre so Krčani že vodili z 11:9, vendar so gostje izenačili na 11:11.

V krškem moštvu so se zlasti izkazali Lazorko, brata Zgomba in vratar Naraglav. — Iskra pa je imel smolo, ker ni realiziral dveh sedmercev.

V nedeljo bodo Krčani v Brežicah igrali s tamkajšnjim moštvom.

■ **Odbojkarji** bodo v okviru praznovanja igrali že to soboto prvenstveno tekmo z ŽOK Ljubljano, v **nedeljo dopoldne pa bodo priredili na Loki turnir ekip Kočevja, Novoteksa (občinskega sindikalnega prvaka) in Partizana.** Turnir bo zaradi izenačenosti vse treh ekip zelo zanimiv.

ŠAH

I. OBČINSKO BRZOPOTEZNO PRVENSTVO

V okviru proslav ob občinskem prazniku organizira Šahovsko društvo v Novem mestu v nedeljo, 22. oktobra, I. občinsko brzopotezno prvenstvo posameznikov. Turnir bo v domu JLA ter se bo pričel ob 8. uri. Na njem imajo pravico nastopiti registrirani in neregistrirani šahisti vseh kategorij in brezkategorniki. Najboljši bodo prejeli nagrade.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO LRS

V nedeljo, 22. oktobra, se prične v Ljubljani letošnje člansko šahovsko prvenstvo, na katerem imajo pravico nastopiti tudi mojstrski kandidat Tone Skerlj, Slavko Sitar in Igor Penko ali Aci Radovanović, vsi iz Novega mesta.

OBVESTILO

Šahovsko društvo v Novem mestu sklicuje sestanek vseh šahistov Novega mesta v petek ob 19.30 v prostorih Mladinskega kluba (Zdravstveni dom). Na sestanku bodo sprejemali prijave za letošnje prvenstvo Novega mesta, nato pa bo brzopotezno prvenstvo Novega mesta za oktober.

Tekma brez nasprotnikov

V nedeljo bi morala biti v Krškem odigrana prvenstvena nogometna tekma dolenjske lige med domačim »Partizanom« in nogometnim moštvom brestaniške Elektrarne. Gostov pa žal ni bilo. Partizan iz Krškega pa je kljub temu odigral prijateljsko nogometno tekmo proti kombiniranemu domačemu moštvu in zmagal z 8:2.

Nogometaši iz Brestanice bi lahko pravočasno obvestili vodstvo »Partizana«, da jih ne bo. Če bodo želeli tekmovati v dolenjski ligi, se bodo pač morali naučiti reda.

PRIREDITVE ZA OBČINSKI PRAZNIK

■ Občinska zveza za telesno kulturo je za občinski praznik Novega mesta pripravila bogat spored športnih prireditev. Prvotni načrt, da bi priredili občinske športne igre, je nekoliko spremenjen, toda prireditev bo toliko, da si jih bo res težko vse ogledati.

■ **Igralci namiznega tenisa** se bodo že od petka dalje merili za pokal Občinske zveze za telesno kulturo. Nastopilo bo šest ekip, in to prvi dve z dedelavskih športnih iger (Krka in IMV), dve šolski ekipi (gimnazija in osnovna šola) ter ekipi Partizana in študentskega kluba. Tudi tu so vse ekipe zelo izenačene. — Prvi dve koli ekipnega turnirja bosta na sporedu v petek, 20. oktobra, ob 18. uri v telovadnici osnovne šole, ostala kola pa v torek, 24. oktobra.

■ **Nogometaši** bodo priredili turnir v malem nogometu v soboto in nedeljo, 28. in 29. oktobra. Igralci tenisa bodo namesto ekipnega srečanja priredili v soboto turnir posameznikov, strelci bodo izvedli tekmovanje posameznikov za pokal OBZTK, šahisti pa brzopotezno prvenstvo posameznikov in prijateljski dvoboj z ekipo iz Domžal. Turnir balinarjev je že v teku, zmagovalna ekipa pa bo prav tako prejela pokal ObZTK.

■ Kot je razvidno iz sporeda, bo tekmovanj res veliko. Tudi ne smemo pozabiti **tradicionalnega teka po ulicah Novega mesta »Teka 29. oktobra«, ki bo na sporedu v nedeljo, dne 29. oktobra, ob 10.30.** Za zmagovalce (pričakujejo udeležbo iz vse Slovenije) so predvideni prehodni pokali. Moški bodo tekli na 1200 m dolgi progi, ženske pa na 600 m.

■ **Na praznik novomeške občine bo 29. oktobra ob 8. uri še sprejem najboljših novomeških športnikov in športnih delavcev,** ki ga pripravljata občinski ljudski odbor in ObZTK. Osemnajst telesnovzgojnih in športnih delavcev s področja občine bo prejelo plakete za večletno delo na področju telesne kulture, s posebnimi priznanji pa bo nagrajeno tudi okoli 30 najboljših športnikov in športnic iz vseh panog.

Kegljaška liga Novega mesta

Pričelo se je jesensko tekmovanje krožkov Novega mesta v prvi ligi. V prvem kolu so bili doseženi pričakovani rezultati. Najboljši rezultat so dosegli Železničarji, ki so najbolje pripravljeni na jesensko tekmovanje. V odločilni borbi za zadnje mesto in izpad iz prve lige je bila napeta tekma med ekipo Vseh devet in Luknjo. Visoko so zmagali Devetkarji in se začasno rešili zadnjega mesta. Obe Pionirjevi ekipi sta slabo pripravljeni, saj sta dosegli slabe rezultate (na svojem kegljišču).

Rezultati: Železničar : Pionir II 333:277, Vseh devet : Luknja 339:295, Železničar : Vseh devet 366:291, Pionir I : Toplice 327:300.

Vrstni red po tem kolu: 1. Pionir I 10 točk, 2. Pionir II 10, 3. Železničar 8, 4. Toplice 4, 5. Vseh devet 4, 6. Luknja 2 (en)

Dolenjski list spet vodi

Že za pretekli teden smo dolžni zapisati, da se je predstavnikom našega lista v TT-jevem tekmovanju spet »odprlo« in sedaj redno dosegajo visoko število zadetkov. Pred štirinajstimi dnevi je še vodil Celjski tednik, toda naš predstavnik je imel v 41. kolu srečo, da je pravilno napovedal nič manj kot 11 rezultatov. Tako je Dolenjski list spet prišel na prvo mesto s točko prednosti pred Celjskim tednikom. To prednost je v nedeljo obdržal tudi Slavko Doki, ki je dosegel 8 zadetkov. Predstavnica Večera je bila sicer uspešnejša (10 zadetkov), toda Večer nam ter Celjanom ni več nevaren konkurent, ker je zaostal za 14 oziroma 13 točk. Tako se bo v prihodnjih kolih odvijala borba za prvo mesto samo med našim listom in Celjskim tednikom.

Vrstni red v 42. kolu: Večer 10 točk, Dolenjski list in Celjski tednik po 8, Delo in Slovenski Jadran po 7, Glas, Ljubljanski dnevnik in RTV Ljubljana po 6 itd.

Generalni vrstni red:

1. Dolenjski list 241 točk, 2. Celjski tednik 240 točk, 3. Večer 227 točk, 4. Glas 225 točk, 5. RTV Ljubljana 221 točk, TT 212, Ljubljanski dnevnik 207, Poles 204, Delo 201 in Slov. Jadran 194 točk.

Naš predstavnik v novem kolu, ki bo na sporedu v nedeljo, 22. oktobra, bo **Viko SMRKAR,** rokometni sodnik iz Crnomlja in tajnik tamkajšnjega Partizana. — Njegova napoved: 0, 2, 1 — 1, 0, 1 — 1, 1, 0 — 1, 2, 1 — 1, 0, 1. tm

Pokal brani TVD PARTIZAN z Otočca

Lansko leto je bil v počastitev občinskega praznika razpisan turnir v malem nogometu za prehodni pokal ObLO Novo mesto. Tedaj je sodelovalo šest ekip, pokal pa je osvojil TVD Partizan — Otočec, ki letos tudi pokal brani.

Letos bo kar 14 ekip skušalo osvojiti pokal. Lahko trdimo, da bo imel lanski zmagovalec trdo delo, če si bo hotel tudi letos priboriti to trofejo. Razpored tekmovanj:

Sreda, 25. oktobra: ob 15: učiteljišče : Pionir, ob 16: Mirna peč : Osnovna šola (N. m.), ob 17: Stopiče : Borec.

Četrtek, 26. oktobra: ob 15: IMV : gimnazija (N. m.), ob 16: Straža : Elan, ob 17: Novoteks : Birčna vas.

Petek, 27. oktobra: ob 15: ONZ : Otočec.

V nadaljnje tekmovanje se uvrstijo le zmagovalci. Finalna tekme bodo na letnem telobra, ob 9. uri dopoldne. Vse tekkme bodo na letnem telovadišču na Loki. šf

Dve zmagi odbojkarjev s 3:1

Tekmovanje v republiški moški odbojkarski ligi se bliža koncu. Novomeški odbojkarji so pretekli teden igrali dve tekmi in obakrat zmagali s 3:1.

V sredo so imeli v gosteh ekipo iz Kanala, ki je že septembra igrala v Novem mestu, a je bila tekma na njihovo pritožbo razveljavljena. Novomeščani so ponovno zmagali, in sicer s 3:1 (8:15, 15:8, 15:7, 15:13). Tekma je bila nezanimiva, dobro pa jo je vodil mednarodni sodnik Slanina iz Ljubljane.

Nedeljska tekma z Jesenicami je bila zelo zanimiva in napeta. Bila je ena najboljših v jesenskem delu tekmovanja v Novem mestu. Posebno dobro je zaigrala novomeška šestorica Medic, Šonc, Koprivnik, Dolenc, Goleš in Berger. Kot kaže, domači odbojkarji šele v zadnjih kolih prihajajo v formo, zato se obeta v soboto, ko bodo igrali najtežjo tekmo z ŽOK Ljubljana (ob 15. uri na Loki), zanimiva borba. Favoriti so sicer gostje, toda domače igrišče je precejšnja prednost. Zato ni izključeno, da bodo zmagali domačini.

DPM tudi na Vinici

Pred kratkim je bilo tudi na Vinici ustanovljeno Društvo prijateljev mladine. Doslej je za vzgojo in izobrazbo skrbelo le učiteljstvo, vemo pa, da bi morale mladino izobraževati in vzgajati ne samo šole, pač pa tudi posamezniki, vse družbene in politične organizacije.

Upravni odbor DPM se bo zavzemal predvsem za vzgojo zanemarjenih otrok in se v ta namen povezal s svetom za varstvo družine pri ObLO. Poskušali bodo urediti otroška igrišča in pomagati pionirjem pri izvedbi otroških praznikov. Na sestankih bo DPM tolmačilo pomen sodelovanja vsega prebivalstva pri oblikovanju mladega socialističnega rodu

V. Debeljak

Zakaj na Mirni še vedno ni dentista?

Tovarna šivalnih strojev na Mirni ima opremljeno zobno ambulanto, ki pa je neizkoriščena, ker ni dentista, ki bi v njej opravljal usluge. Tovarna je dentista našla, vendar na občinskem ljudskem odboru kljub mnogim intervencijam doslej še niso z njim podpisali pogodbe! Zadeva je za mirenski konec občine precej boleča, ker se morajo prebivalci zaradi zobozdravstvenih storitev voziti z vlakom v zdravstveni dom v Trebnje, ki je vrhu vsega preobremenjen. Če prištejemo k temu še škodo, ki jo utrpi zaradi izgube časa proizvodnja v tovarni, bomo ugotovili, da je nujno ukrepanje več kot potrebno. Čemu tako odlašanje?

M. J.

V vsako hišo: DOLENJSKI LIST!

Stanovanje

Ko je bilo Pepetu Burji šestindvajset let, se je odločil: »Stanoval bom v mestu in pika.« Najprej si je pri podjetju, kjer je delal »izvojeval« tri dni izrednega dopusta in zavrtel telefon. Priklical je prijatelja: »Hoj, si ti? Jutri začnem iskati sobo. Priskoči na pomoč. Ob pol osmih bom v kavarni.« Prijatelj še ni imel časa, da bi mu dopovedal, da je to nemogoče, da... služba in svoje skrbi, ki jih mora... ko je Pepe Burja že spravijal stvari v velik paket. Pogledal je na uro in prebledel: ob desetih bi moral biti na krajevnem uradu, kjer so ga priporočili za profesionalca. Prokleti čas, je pomislil in pomaknil za oseminštirideset minut nazaj kazalec na ročni uri. Še bo že zmazal. V časopisni papir je zavil stvari, si pomencal roke in sam pri sebi dejal: »Kdorkoli mi zdaj ponudi sobo, se vselim v rekordnem času. Bravo fant!« Potem je vzel polivinilasti plašč in zaloputnil z vrati.

Naslednji dan je v kavarni popil že tri turške in pol litra konjaka, toda prijatelja še ni bilo. Nervozno se je obračal na stolu, preletel vse časopise, slednjič pa je iz bloka za beležke dnevnih aktualnosti iztrgal listek in z naglico napisal: »Človek, pridi na Marof! Čakam te ob pol sedmih zvečer. P. B.« Listek je potem oddal točajki z naročilom, naj ga da njegovemu prijatelju, brž ko se bo pojavil na pragu kavarne. Na grobo ga ji je orisal in zdrdral vse njegove značilnosti, po katerih ga bo lahko spoznala.

»Kam Pepe?« ga je na cestnem prehodu tik pred potjo na Marof ustavil znanec.

»Glej ga! Stanovanje iščem.« Pepe Burja je hotel odvihrati.

»Da, sem slišal. Za dve sobi vem jaz. V centru. Blizu našega bloka. Veš kje, ne? Pojdi pogledat!«

»Ne Tone. Saj razumeš. Ne smem razočarati prijatelja. Nanj se zanesem.«

»Kakor hočeš, Pepe.«

Še nekaj znancev je srečal in jim omenil svoj problem. Vsakdo je vedel za kakšno sobo. Toda Pepe ne ne bi bil Pepe, če jih ne bi vljudno odklonil: »Res ne morem. Ne smem razočarati prijatelja. Nanj se vedno zanesem.«

In je tako presedel ves ljubi dan na Marofu. »Zdajle,« je pomislil, »me preseneti prijatelj, češ: »Bratec, odlično. Komfort. Takoj vseljivo.« Od samega navdušenja bi zavriskal. V tistem trenutku ga predrami prijateljev glas.

»Komaj sem te našel. Si kaj iztaknil?« «

Pepe je poskočil od veselja: »Vsi so mi ponujali, naj se preselim v njihovo bližino. Pomislil, celo Tone.«

»In?«

»Vsem sem se vljudno opravičil, da te ne smem razočarati. No, človek, na dan z besedo. Kakšno presenečenje imaš zame?« «

Tedaj je prijatelj zrasel: »Kaj še čakaš? Zdrami se! Poišči vse, ki so ti kaj nudili. O duša nesrečna, nikar ne stoj kot ukopan! Stopi vendar za njimi?«

Pepe je poslušal z odprtimi usti. »Kaj hočeš vendar povedati? Na dan z besedo?« Dražilo ga je prijateljevo osorno govorjenje.

»Saj sem ti sporočil, da name ne računaj, ker sem preveč zaposlen. To sem ti prišel povedat. Zdaj pa išči. Bebec, zakaj nisi poslušal Toneta? Kaj nič ne veš za zveze?«

»Kaj, kakšne »zveze«?«

»Zdravo. Kot sem rekel: name več ne računaj. Vsaj zdaj ne, ko imam toliko dela.«

Pepe Burja se je sesedel. Zalosten je gledal za prijateljem. »Pa, vendar,« si je skušal dopovedati, »vendar ni mogel biti tak!«

Pozno v noč se je odpravil k Tonetu.

»Ti, ki imaš »zveze«, preskrbi mi stanovanje!« Pepe je govoril zelo počasi. Zdelo se mu je, da se mu jezik preveč opleta.

»O, ti si Pepe! Kako je kaj prijatelj?«

Pepe ni odgovoril.

»Fant, zamudil si. Pred dobrimi tremi urami je bilo stanovanje, o katerem sem ti pravil, oddano. Čakali so le name, kaj jim sporočim. Vidiš, da sem nate mislil. Žal mi je.«

Z glavo pri popku je Pepe prehodil vso noč. Utrujen se je znašel pred svojim uradom. Ni hotel gor. »Še dva dni dopusta imam«, je v hipu pomislil.

Naslednja dva dni je Pepe Burja pretaknil vse mesto, obiskal vse, ki so prejšnji dan vedeli za stanovanje, in se nazadnje znašel v kavarni. Opil se je. Izvlekel je blok, da bi nekaj zapisal, toda roka ni hotela slediti mislim. Ko je prišla natakarica, ji je pomolil pod nos kos papirja? »Napišite: ‚Od danes ne priznavam nobenih zvez, niti poznanstev niti prijateljev. Vrag vzemi stanovanje!«

Ko je spet prišel v službo, ga je čakalo priporočeno pismo s pečatom krajevnega urada. Neprizadeto ga je prebral. »Tudi tam sem propadel. Zdravo, moja kariera!«

In je spet prihajal v službo. Vsak dan ob sedmih. Včasih se je pripeljal s kolesom, včasih z avtobusom in včasih tudi z vlakom. Če je hotel biti »posebne« volje, je 15 kilometrov od doma do mesta prepešačil.

JANEZ KIS

FOTOAMATERJI PRED NOVO DELOVNO SEZONO

Te dni so se sestali predsedniki občinskih fotokomisij pri občinskih odborih Ljudske tehnike in napravili delovni načrt za novo obdobje. Ugotovili so, da je po vsem okraju vedno več zanimanja za to vejo tehnične vzgoje, posebno med mladino v šolah in tovarnah. Na žalost manjka instruktorjev-delavnic, laboratorijev in materiala, da bi delo fotoamaterjev res lahko zaživelo.

V vseh občinah bodo po fotoklubih izvedli osnovne in dopolnilne tečaje za amaterje, pionirjem pa bodo člani fotoklubov pomagali pri delu v krožkih. Člani bodo svoja fotografska dela razstavili na klubskih in mediklubskih razstavah, pionirji pa na šolskih razstavah. Uvedeno bo tudi redno ocenjevanje slik, da se bo na ta način omogočilo članom sodelovanje tudi na drugih razstavah v državi in izven nje. Do sedaj so imeli to možnost le člani Fotokluba iz Vidma-Krškega in Novega mesta. Fotoamaterji posavskih občin bodo imeli 18. oktobra prvi posvet, na katerem se bodo pomenili o bodočem delu in skupni prireditvi. Tudi fotoamaterji ostalih klubov v okraju naj bi se sestali, saj vemo, da so taki sestanki zelo koristni.

Na seji so predstavniki fotoklubov sklenili, da bodo sodelovali pri fotografiranju spomenikov iz NOB, da bodo sodelovali na raznih prireditvah in s fotografiranjem pomagali obraniti spomenike preteklosti. Poudarili so, da bo treba najboljšo povezavo z ostalimi organizacijami in da naj člani fotoklubov aktivneje sodelujejo v našem družbenem razvoju.

Ob koncu sestanka so predstavniki klubov izrazili željo, naj bi občinski ljudski odbori izdatneje podpirali dejavnost foto krožkov.

MARIJAN TRATAR

VIDEM-KRŠKO: uspešen razvoj fotoamaterstva in njegovi novi načrti

Fotoklub iz Vidma-Krškega že enajsto leto uspešno opravlja svoje poslanstvo. 84 marljivih članov se pod vodstvom Ivana Glogovška temeljito pripravlja za novo sezono. 27. septembra se je sestal upravni odbor fotokluba, ki je razpravljal o programu dela. Ta predvideva organizacijo A tečaja v decembru, na katerem se bodo ljubitelji fotografije usposobili za samostojno delo, obiskovali pa ga bodo tudi vodje šolskih foto krožkov. S fotoklubom iz Zagreba bodo pripravili klubski razstavi. Prva bo v decembru v Zagrebu. Člani kluba bodo poslali svoja dela na vse klubske razstave kot tudi na nekatere mednarodne razstave doma in v tujini. V prvi polovici prihodnjega leta bo v Vidmu-Krškem organizirana velika mediklubska razstava s sodelovanjem vseh klubov iz naše države.

Foto klub bo dobil v kratkem v novem stanovanjskem bloku na Vidmu klubske prostore. Člani kluba se bodo redneje sestajali in tako dosegali še večje uspehe. D. K.

METLIKA: priprave za občinski praznik

Čeprav nas loči od občinskega praznika še poldrugi mesec časa, so se že začele priprave zanj. Na posvetovanju predstavnikov političnih organizacij in društev so sklenili, da bi bilo letošnje praznovanje občinskega praznika — 26. novembra slovesnejše kakor prejšnja leta in naj bi bilo obenem zaključna proslavitev 20-letnice ljudske revolucije v metliški občini.

Osnovni okvir za proslavo praznika so že pripravili. Takrat naj bi bilo več kulturnih in športnih prireditev. Do 26. novembra bodo uredili dvorano in klub. Posebnost bo razstava gospodarskih organizacij, ki bo prikazala napredek metliške občine v gospodarstvu zadnjih let. Za izvedbo številnih kulturnih prireditev, tekmovanj, veličastno okrasitev in ureditev mesta in okoliških krajev bodo poskrbeli posebni odbori.

POHITETI S PRAVILNIKI

Na zadnji seji občinskega odbora Metlika so razpravljali o izvršitvi poletnega družbenega plana in proračuna ter o pripravah in sprejemanju pravilnikov o delitvi dohodkov in osebnega dohodka gospodarskih organizacij. Nikjer pravilnikov še niso dokončno izdelali, ampak so šele v pripravi, ponekod celo v začetni fazi. Zato bodo morale gospodarske organizacije s sestavo pravilnikov pohiteti.

Razpravljali so še o stanju v podjetju »Pečarija« iz Gradca, o upravljanju SLP in o podaljšanju investicijskega kredita Lesnopredelovalnemu podjetju v Metliki. Na seji so sprejeli več odlokov in imenovanj. *JAD*

Prvi civilni pogreb v Loki

Vso Loko je pred kratkim pretresla vest, da se je smrtno ponesrečil železničar Milan Kočnar. Pokojni je bil v Loki in med poklicnimi tovariši naokrog zelo priljubljen. Bil je član ZK in drugih organizacij, zato so mu pripravili civilni pogreb, ki je bil tudi prvi pogreb te vrste v Loki. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo nad 400 ljudi, med katerimi so bili zastopniki ŽTP iz Ljubljane, člani vseh množičnih organizacij in drugi. Žalostinke je igrala železničarska godba iz Zidanega mosta.

S. Skočir

Vaš najboljši obveščevalec je DOLENJSKI LIST;

Gasilsko društvo v Brusnicah je dobilo novo brizgalno

Dolgo so brusniški gasilci premišljevali, kako bi prišli do nove motorne brizgalne. Pridni, kot so, so zbrali potrebni denar, nekaj pa je založila oziroma darovala Občinska gasilska zveza, pa so kupili motorko, ki je v nedeljo, 8. oktobra, prvič zadrdrala na veliki gasilski vaji in pognala prve curke vode. Novi brizgalni je kumoval direktor IMV v Novem mestu tov. Jurij Levičnik po svojem zastopniku. Prisrčne slovesnosti se je udeležil tudi načelnik Gasilske zveze LRS tov. Miran Špicar.

Pred lepo okrašeno tribuno so se zvrstili gasilci domačega društva z novo motorko ter gasilci iz Orehovice, Bele cerkve in Novega mesta. Predsednik društva tov. Hudoklin je v kratkem nagovoru orisal zgodovino društva, nakar so zbor pozdravili brusniški pionirji. Zastopnik kuma je pognal novo motorko, nato pa je član novomeškega gasilskega društva Polde Cigler recitiral pesnitev Severina Šalija »Na pomoč«. Sledila je velika vaja, ki so se je udeležila vsa štiri omenjena društva. Po vaji je bilo gasilsko rajanje na vrtu gostilne Gorenc. -r-

V Mokronogu so zadovoljni z zdravnikom

Odkar je pred nekaj meseci tudi Mokronog dobil stalnega zdravnika za svojo zdravstveno postajo, so se zdravstvene razmere v kraju močno izboljšale. Vsi prebivalci se pohvalijo, da je zdravnik zelo požrtvovalen in cenijo veliko ugodnost neposredne zdravstvene pomoči, ki so jo dobili. Ker se Mokronog, odkar sta v njem zaživela obrat Telekomunikacij in Vrbopletarstvo, lepo razvija, je bil zdravnik gotovo potreben.

Kljub kratkemu roku za agitacijo in delu, ki ga na deželi nikoli ne zmanjka, je uspelo članom RK in podmladkarjem pridobiti za to humano akcijo precej Globočanov. Večinoma so dali kri že stari krvodajalci, med njimi nekaj takih, ki bodo v kratkem prejeli srebrno medaljo. Vsak izmed njih si je mislil: morda bo ravno moja kri komu rešila življenje. Prihodnjič se bo verjetno še več ljudi odločilo za oddajo krvi, ker bodo večkratni krvodajalci pridobili še nove.

V Skopicah smo zvedeli

Elektrika je v vas napeljana že dalj časa, vendar je tok prešibek. Električno omrežje bi se ojačalo le z zgraditvijo nove trafo postaje. Tudi vaščani bi pri gradnji rade volje sodelovali s prostovoljnim delom. — **Ograjo pred šolo** so letos vaščani postavili s samoprispevki.

Z gradnjo kanalizacije ne bomo smeli nič več odlagati. V deževnih dneh voda ne odteka iz obcestnega jarka in tudi gnojnica se nabira ob cesti. To je nehigiensko in za zdravje vasi, ki šteje 115 hiš, zelo nevarno.

Gasilsko društvo je zelo delavno. Že dve leti brani naslov občinskega prvaka. Moška ekipa šteje 40 aktivnih članov, 7 rezervnih in 34 podpornih članov, v žensko ekipo pa je vključenih 42 članic.

Trije podvozi pod avtomobilsko cesto prizadevajo vaščanom veliko skrbi. V deževnih dneh je cesta tam neprehodna, ker se nabere nad meter deževnice in talne vode. Kmetovalcem je zaradi tega pot do njiv zaprta. Občinska cestna uprava bi morala ceste nasipati.

Kulturno-prosvetno življenje je razgibano. Lani so ustanovili prosvetno društvo in moški pevski zbor, v kratkem pa nameravajo ustanoviti še instrumentalni ansambel. Skopičanom se v novi sezoni obeta bogat kulturni program.

»Kovačija in gostilna bi pa že morali biti v vasi!« pravijo ljudje. Kovaških uslug se poslužujejo v Krški vasi, kjer kupujejo tudi tobak.

D. K.

Za boljšo razsvetljavo v Loki

V Loki in Račici je bila elektrika napeljana že leta 1937. V teh krajih so uredili tudi cestno razsvetljavo. Kot zatrjujejo, je bila razsvetljava brezhibna. V povojnem času pa je bilo več napak. Pred meseci so bile ceste kar 14 dni v temi. Glavni vzrok za te napake je bržčas v tem, ker ni stalnega uslužbenca, ki bi pravočasno odpravljal nepravilnosti. Nedvomno bi morala to vprašanje urediti komunalna uprava. Poudariti moramo še, da je v Loki veliko železničarjev, ki prihajajo in odhajajo z doma ponoči.

Z novo transformatorsko postajo so Ločani sicer dobili močnejši tok, tako da tudi radio lahko poslušajo, vendar kljub temu že polovica luči ne sveti. Ljudje iz Loke in Račice so s tem nezadovoljni, saj so sami precej prispevali za gradnjo nove transformatorske postaje. Bilo bi tudi nesmiselno, če bi bila obcestna razsvetljava urejena še po starem. Predlagali so, naj občinska uprava v Sevnici čimprej določi vsaj enega honorarnega uslužbenca, ki bi pazil na razsvetljavo, pa tudi na vodovod, pri katerem je tudi večkrat kaj narobe. S. Sk.

Pred semiškim slavjem

■ **Semič se temeljito pripravlja na svoj krajevni praznik.** Preteklo soboto so že postavili ogrodje za spomenik, ki ga je po načrtih inž. Mladenke Brancel iz Gradca oblikovalo podjetje Marmor iz Gradca. Upajo, da bo spomenik postavljen še ta teden. Imen padlih in žrtev na spomeniku ne bo, ker nameravajo spomladi na prosvetnem domu vzidati še spominsko ploščo z imeni. Do takrat bodo preverili podatke in v ta namen še enkrat obiskali 50 vasi semiškega okolja.

■ **Pred nekaj dnevi je v Semič prišla nova skupina delavcev** iz bližnje okolice in Hrvatske, ki bodo pomagali asfaltirati krajevno cesto.

■ **V počastitev krajevnega praznika bo Belokranjski muzej iz Metlike** v Semiču priredil razstavo o I. belokranjski četi. Razstava bo odprta v soboto, 28. in v nedeljo 29. oktobra v klubskih prostorih.

■ **Krajevna organizacija ZB v Semiču je posnela na magnetofonski trak izpovedi ljudi,** ki so videli tragedijo na Gorenjih lazih 1941. Zaprosili so tudi uredništvo RTV Ljubljana, naj v tem času v redno oddajo »Še pomnite, tovariši ...« uvrsti posnetke o prvih belokranjskih partizanih.

■ **Semiške žene in dekleta bodo sešile belokranjsko narodno nošo** za belokranjsko ohcet. Ker bodo delale udarniško, bo stroškov le 50 tisoč dinarjev. Upajo, da bo do krajevnega praznika tudi to nared.

Franc Derganc

Proslava v Dobrniču

Preteklo nedeljo je Dobrnič praznoval krajevni praznik, združen s slovesnostjo razvitja prapora krajevne organizacije ZB. Na prisrčni svečanosti se je zbralo več sto domačinov. Obudili so spomin na dni pred osemnajstimi leti, ko je v Dobrniču zasedal I. kongres AFZ Slovenije in se hkrati spomnili dni med ljudsko revolucijo, ko je Dobrnič z okolico bil prizorišče številnih bojev narodnoosvobodilne vojske, kateri je bilo prebivalstvo vedno zvesto. Razen ostalih govornikov je spregovorila tudi podpredsednica OLO Novo mesto, inž. Vilma Pirkovič, ki je razvila prapor. V kulturnem delu programa je sodelovala šolska mladina, po slovesnosti pa so prebivalci in gostje odšli še na pokopališče, kjer so z žalno komemoracijo ob spomeniku žrtev počastili spomin na vse, ki so padli.

Pismo iz šentruperške šole

Tudi pionirji šentruperške šole imamo vrt. Spomladi sadimo in sejemo, jeseni pa pospravljamo pridelke. Tudi letos smo že opravili jesenska dela.

Nekega lepega sončnega dopoldneva smo se učenci 5. b razreda odločili za pospravljanje in ličkanje koruze. Bilo je prav lepo. Nekateri so ličkali, drugi trgali koruzo, deklice so čistile gredice na vrtu ali grabile listje v sadovnjaku. Tudi jaz sem ličkal.

Tovarišica učiteljica nas je večkrat fotografirala. Med delom smo se tudi šalili in smejali, a to ni trajalo dolgo. Kup koruze se je naglo nižal in kmalu ga ni bilo več. Pospravili smo še odpadke, koruzo pa obesili na late na šolskem podstrešju. Prodali jo bomo kmetijski zadrugi.

Branko Podobnik,
Osnovna šola, Šentrupert

Novomeška kronika

■ **Za odvažanje smeti** plačuje vsak blok Nad mlini mesečno po 2000 din. Prebivalci iz okoliških hiš pa so bolj praktični: smeti odvažajo kar na breg ob Težke vode, čeprav je to iz higienskih in estetskih razlogov prepovedano ...

■ **Spričo čedalje** bolj naraščajočega prebivalstva v blokih na Zrančevih njivah, pa tudi zaradi precejšnjega prometa proti Kovačičevemu mlinu, bi bilo nujno potrebno z ograjo zavarovati pot ob Težki vodi, ki pelje marsikje tik nad 6 ali več metrov visokim, samo z grmovjem in drevesi obraščenim strmim bregom. Čudno, da doslej še ni prišlo do nesreče.

■ **Novomeške konfekcijske** trgovine so se za jesen kar dobro založile z raznovrstnim blagom. Pri »Obrtniku«, »Vartexu« in »Krojaču« imajo kar lepo zalogo jesenskih oblačil. Izvedeli smo, da bo podjetje »Krojač« v kratkem dobilo tudi zimske dežne plašče po zelo ugodni ceni, kakor tudi ženske zimske plašče že od 7500 din naprej.

■ **Vodstvo novomeške osemletke** se pogaja z obema kinoprojektorjema, da bi uvedli ob nedeljah dopoldne matineje za šolsko mladino. Predvajali naj bi mladinske filme in take, ki bi mladini primerni. Tako bi dijaki ugodnejši obisk kino predstav z otroškom iz okolice mesta, kajti mnogim pa ne bi bilo treba ves dan hoditi v kino popoldne ali zvečer. Tudi starši bi bili tega veseli. Vprašanje je, če bosta upravi kino podjetij z razumevanjem sprejeli ta predlog. — Upamo, da ...

■ **Ponedeljkov živilski trg** je bil zaradi jutranjega mraza nekolikanj slabše založen kot sicer. Prodajalke so se pritoževale, da jih zebe, da se za tako slab zaslužek ne izplača zmrzovati. Kupci pa so bili mnenja, da so cene previsoke. Še vedno je novomeški trg med najdražjimi v Sloveniji, dražji kot ljubljanski pa je vsekakor. Jajca so prodajali po 35 din, paradižnike po 110 din, grozdje po 120 din., slive po 50 din, jabolka od 25 do 30 din, zelje po 30 din, redkev po 30 din, solato po 60 din, kumare po 40 din, orehe po 220 din, kokoši po 550 do 700 din, špinačo po 80 din, motovilec na merice po 25 din. Kot običajno so bile naprodaj tudi pletenine, rože, ogrlice in ostali okraski za žene in lončeni izdelki.

■ **Gibanje prebivalstva:** Rodile so: Anica Šuštaršič iz Trdinove 43 — dečka, Tončka Rukše z Glavnega trga 30 — dečka, Bogdana Kovačič Nad Mlini 10 — deklico, Frančka Avgustin iz Trdinove 27 — deklico. Poročili so se: Franc Rajšp, vojni uslužbenec iz Šmihelske 6, in Ana Stopar, otroška negovalka iz Kandijske 5; Anton Srebrnjak, uslužbenec, in Marija Butala, uslužbenka, oba iz Ulice Majde Šilc 4.

V Kladju vodovod in elektrika!

Dolgoletna želja prebivalstva, da bi imeli dovolj zdrave in pitne vode, se bo kmalu uresničila. Če bo šlo vse po sreči, bodo že letos pričeli graditi vodovod. Za dovoz materiala, so ljudje s 382 prostovoljnimi delovnimi urami uredili cesto do vasi. Na pomoč bodo priskočili tudi pri gradnji vodovoda.

Vaščani Kladja želijo imeti tudi električno razsvetljavo. Niso čakali na pomoč, temveč so sami opravili vsa težaška dela in darovali ter postavili drogove. Le za nakup žice bodo zaprosili za posojilo 250 tisoč dinarjev.

D. K.

Višje cene na sejmišču

16. oktobra so na ponedeljkov živinski sejem v Novem mestu pripeljali 1120 prašičev. Od teh so jih 1088 prodali. Ker je bilo več kupcev, med njimi precej Hrvatov, je cena takoj narasla. Prašičke so prodajali po 3800 do 6500 din — manjše, za večje pa so zahtevali od 6500 do 15.500 din.

Agrominimum – 886 ha travnikov

Občinski odlok o agrominimumu v travništvu zajame na področju trebanjske komune 886 ha travnikov. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo je sklenil, da bodo odlok o agrominimumu uporabljali le na tistih travniških površinah, ki niso v pogodbeni proizvodnji. To je razumljivo, saj je način pogodbene proizvodnje mnogo naprednejši kot agrominimum. Po vsem tem bo v trebanjski komuni od 886 ha travnikov zajel agrominimum le 186 ha travniških površin, vse ostale pa so že v pogodbeni proizvodnji.

Straške pekarije ni več

Delovni kolektiv pekarije v Straži je vložil predlog za likvidacijo podjetja. Peko kruha je prepovedala že sanitarna inšpekcija, saj je bilo v neurejenih prostorih res nemogoče delati. Oskrbo kruha na straškem področju je že v prvih letošnjih mesecih prevzela novomeška Pekarija.

Letos prvovrsten hmelj!

Zaradi suše je bil letos pridelek hmelja pod 1500 kg na hektar, kar je nekoliko manj kot lani. Hmelj je bil droban, toda kvaliteten. Tako so na območju Straže hmeljarji pridelali kar 50 odstotkov prvovrstnega in 50 odstotkov drugorazrednega hmelja. Če upoštevamo, da je bilo lani težko najti drugorazredni hmelj, prvorazrednega pa sploh ni bilo, je to izreden uspeh hmeljarstva v našem okraju. Zaradi boljše kvalitete se je cena hmelja letos povečala za 250 dinarjev pri kilogramu.

Lepo darilo v letošnjem jubilejnem letu je knjiga Toneta Seliškarja »LJUDJE Z RDEČIM CVETOM«. Izdala Dolenjska založba. Knjigo dobite v vseh knjigarnah.

■ Kostanjeviško galerijo spomenikov modernega kiparstva obiskuje čedalje več gostov. V soboto in nedeljo je obiskalo spomeniški prostor nad 190 ljudi iz Ljubljane in drugih krajev republike. Šolsko galerijo si je ogledala v nedeljo tudi družina predsednika Ljudske skupščine LRS tov. Mihe Marinka. Pred kratkim je obiskal Kostanjevico tudi kolektiv državnega in mestnega arhiva iz Ljubljane, 30 ljudi iz srednje vzgojiteljske šole, 30 članov sindikata iz Trbovelj, zadružniki iz Zagorja itd. Za to nedeljo sta napovedana 2 avtobusa izletnikov iz Maribora in osnovna šola Dragotina Ketteja iz Ljubljane. — Spomenikov pred jesenskim deževjem ne bodo prekrili; ogled kipov bo mogoč verjetno vse do 1. novembra.

■ Hudoklinov Nace z Miklavža pod Trdinovim vrhom je prodal svojo domačijo z vrtom kolektivu IMV v Novem mestu; sindikat tovarne avtomobilov bo uredil na Hudoklinovem počitniški dom za svoje člane. — Gorjanci so v teh dneh čudoviti; zlato listje šelesti pod nogami številnih izletnikov, ki prihajajo z avtomobili vse do Krvavega kamna. Od sedanjega parkirnega prostora pri Krvavem kamnu manjka samo še 1600 m do ceste, speljane od doma na Polomu in nad Pendirjevko do travnika, ki je le kakih slabih 1000 metrov oddaljen od Nacka. Nekateri vozijo z avtomobili tudi že do Miklavža.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 19. oktobra: **Etbin**
Petek, 20. oktobra: **Felicijan**
Sobota, 21. oktobra: **Urška**
Nedelja, 22. oktobra: **Zorislava**
Ponedeljek, 23. okt.: **Severin**
Torek, 24. oktobra: **DAN OZN**
Sreda, 25. oktobra: **Zlatica**

MALI OGLASI

PRODAM nov električni šivalni stroj »Singer« v kovčku. — Frančiška Hrovat, Ratež 1, p. Brusnice.

PRODAM težak voz z gumijastimi kolesi in dnom. Cena 40.000 din.. Turk, Gotna vas 6, Šmihel.

PO UGODNI CENI prodam vrtno uto. Polde Cigler, Novo mesto, Cvelbarjeva 6.

PRODAM lokal, pripraven za vsako obrt, in vseljivo stanovanje. Hrastar, Bršljin, Novo mesto.

FIAT 1100, italijan. 1955, odlično ohranjen, ugodno naprodaj. Bokal, Ljubljana, Bolgarska 21.

PRODAM FIAT 750, popolnoma nov, prevoženih 5000 km. — Ugodna cena. Naslov v upravi lista (1078-61).

PRODAM pasjelno sliko (55x40) trškogorske cerkve. Naslov v upravi lista (1077-61).

PRODAM električno pečko na ventilator, še z garancijo. Naslov v upravi lista.

ZA LESNI OBRAT na Suhorju sprejmemo 8 delavcev ali delavk za izdelovanje lesnih izdelkov. Javite se na upravi Lesno predelovalnega podjetja v Metliki.

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejme Peric, Paderšičeva 33.

GOSPODINJSKO POMOČNICO takoj sprejme štiričlanska družina. Plača dobra, ostali pogoji ugodni. Naslov v upravi lista.

PRODAM posestvo, skupno ali posamič, v Blatniku pri Kanižarici, pošta Crnomelj. — Ogled 5. novembra dopoldne od 9. do 12. ure. Novak, Ratež 3, p. Brusnice.

SPREJMEM v dopoldanskih urah otroka v oskrbo. Lukšič, Nad mlini 21.

KINO

Brežice: 20. okt. ameriški barvni film »Spomini iz Italije«, 21. okt. ameriški barvni film »Bernardine«, 22. okt. italijan. film »Šli bomo v San Remo«, 23. okt. franc. film »Napoleonov oficir«.

Črnomelj: 20. in 22. okt. ameriški barvni film »Ljubezen Marjorie Morningstar«, 24. in 25. okt. francoski film »Taksi in prikolica«.

Dol Toplice: 21. in 22. okt. jugoslovanski film »Tri četrtine sonca«.

Kostanjevica: 22. okt. ameriški film »Dirka za soncem«, 23. okt. argentinski film »Andaluzijska ljubezen«.

Metlika: 21. in 22. okt. ameriški barvni film »Zlomljeno kopje«, 25. okt. nemški film »Prfoks«.

Novo mesto — »Krka«: od 20. do 23. okt. jugoslovanski film »X 25 javlja«, od 24. do 26. okt. jugoslovanski barvni film »Pop Cira in pop Spira«.

Semič: 22. okt. italijanski barvni film »Poslednji raj«.

Sevnica: 21. in 22. okt. ameriški film »Tobi Tyler«, 25. okt. poljski film »Pepel in diamant«.

Trebnje: 21. in 22. okt. ameriški barvni film »Princ Waliant«. Predstava v soboto ob 19. in v nedeljo ob 14, 16 in 18.30 25. okt. ruski barvni film »Vasa Željeznova«. Predstava v sredo ob 19. uri.

Videm-Krško: 21. in 22. okt. ameriški barvni film »Sonce spet vzhaja«, 25. in 26. okt. jugoslovanski film »Tekma z motorjem«.

Žužemberk: 22. okt. sovjetski barvni film »Dvoboj«.

OBVESTILA

Obrtno izobraževalni center Videm-Krško priredi šiviljski krojni tečaj za V. K. v času od 6. do 25. novembra 1961. Sprejemamo osebne ali pismene prijave do 1. novembra 1961. Vse ostale informacije dobite v pisarni centra.

Servis za popravilo glasbil v Mengšu

Stanovanjska skupnost Mengeš je odprla servis za popravilo glasbil. Popravljamo vse vrste strunskih instrumentov, harmonike (klavirske, kromatične in diatonične), klavirje, pianine in harmonije popravljamo na domu. Izvršujemo vsa servisna popravila harmonik, ki so v garancijskj dobi, tovarne »Melodija«, Mengeš. Popravila opravljajo strokovnjaki, ki nam jih je odstopila tovarna »Melodija«, Mengeš — zato so kvalitetno izvršena. Prepričajte se in zadovoljni boste. Naročila sprejemamo vsak dan od 8. do 21. re, v torek, sredo in četrtek pa tudi od 15. do 17. ure v Mengšu, Kidričeva 30. Priporoča se Stanovanjska skupnost Mengeš, servis za popravilo glasbil.

Razpis novomeške Mlekarne

Sprejmemo takoj v službo **tri nekvalificirane delavce**, mlajše moške, vojaščine proste. Plača po tarifnem pravilniku. — **Mlekarna, Novo mesto.**

PREKLICI

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 305496. **Jožefa Hudoklin, Brusnice 10.**

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 305143. **Janez Rajk, Gabrje 55, Brusnice.**

ZAHVALE

Ivan Izlati iz Novega mesta, Paderšičeva 3, se najlepše zahvaljujem zdravnikom, medicinskemu in strežnemu osebju kirurškega oddelka novomeške bolnišnice za skrb in nego v času moje bolezni. Posebno zahvalo pa sem dolžan primariju dr. Bajcu in ostalim za dobro uspelo operacijo.

—

Ob bridki izgubi našega dragega moža in očeta

HENRIKA BRINSKELETA
iz Kota pri Semiču

se zahvaljujemo vsem znancem, sorodnikom, vsem, ki so z nami sočustvovali, darovalcem vencev, Sekciji za vzdrževanje prog za izdatno pomoč, železničarjem, govornikom, 3.b letniku gimnazije, zdravniškemu osebju novomeške bolnišnice in vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena in hčerki.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

Od 9. do 16. oktobra se je rodilo 7 dečkov in 14 deklic.

Poročili so se: Stanislav Boh, delavec iz Regerče vasi, in Marija Tekavec, delavka s Sel pri Straži; Ivan Pate, delavec, in Marija Vadič, delavka, oba z Dol. Kamenc; Jože Murgelj, kurjač iz Gor. Kamenc, in Marija Krevs, delavka z Vel. Kala; Izidor Mervar, čevljarski pomočnik, in Ana Kolenc, delavka, oba iz Prečne.

Umrla sta: Franc Zalokar, užitkar iz Ločne, star 63 let, in Marija Piletič, gospodinja iz Regerče vasi, stara 58 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Medic iz Gor. Straže — deklico, Jožefa Rogelj z Rožnega vrha — dečka, Martina Gazvoda iz Vel. Brusnic — deklico, Angela Mole iz Gomile — deklico, Marija Vide iz Gor. Brezovice — dečka, Antonija Kočman iz Vavte vasi — deklico, Marija Pucelj iz Korit — dečka, Ljudmila Stupar iz Famelj — deklico, Anica Možgan iz Gor. vasi — deklico, Marija Stukelj s Starihovega vrha — deklico, Marija Žugič iz Dob — dečka, Avguština Fink s Suhorja — deklico, Terezija Gorišek iz Vel. Lipovca — deklico, Anica Zadnik z Dol. Kamenc — dečka, Angela Kozole iz Brestanice — deklico, Olga Ponikvar iz Stranj — deklico, Marija Selak z Vrha pri Ljubnu — dečka, Jožefa Weiss iz Crnomlja — dečka, Ana Jaklič z Jame — deklico, Anica Jermančič z Vrtače — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Anica Vegelj iz Drnovega — deklico, Marija Volk iz Krške vasi — dečka, Ivanka Klemenčič iz Vel. doline — deklico, Pavla Fabjanec iz Brežic — dečka, Frančiška Grilc iz Čanja — deklico, Zinka Savrič iz Sel — dečka, Metoda Rueh iz Brežic — deklico, Angela Ajster iz Vel. Malenc — deklico, Mira Kržan iz Globokega — deklico, Nada Mešičeva iz Vidma-Krškega — deklico, Frančiška Potokar iz Bizeljske vasi — deklico.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: **Jože Gorenc,** posestnik iz Mirne vasi, je padel z lestve in si poškodoval roko in nogo. **Jože Seglar,** posestnik iz Češče vasi, je padel pod voz in si poškodoval prsni koš. **Majda Rodič,** hči kmeta iz Brusnic, se je na peči opekla. **Martina Pintarič,** kmeta iz Bukoška, je konj brcnil v nogo. **Rudija Mlakarja,** delavca iz Hudega Brezja, je konj brcnil v glavo. **Marija Grzetič,** hči kmeta iz Gor. Radenčev, je padla in si zlomila roko. **Marijo Fajdiga,** kmetico iz Lipovca, je vol sunil v rogovje. **Jože Ceglar,** sin kmeta iz Goljeka, se je z ognjem opekel po obeh nogah. **Ivan Vidmar,** vojni invalid iz Sadinje vasi, je padel po stopnicah in si poškodoval prsni koš.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Vjekoslava Gajška,** delavca iz Klanjca, je nekdo napadel in mu prizadel teže poškodbe z nožem. **Ivana Samotorčan,** gospodinjska pomočnica iz Pišec, je padla z drevesa in dobila notranje poškodbe. **Marija Šibenik,** babica iz Gredic, si je pri padcu zlomila roko. **Jože Zagmejster,** sin posestnika iz Orešja, se je ureznil v levo roko. **Ana Bertole,** gospodinja iz Pišec, si je pri padcu zlomila roko.

Nabirajte zdravilna zelišča

Cvet: rmana s peclji do 1 cm, rdeče deteljice, bele deteljice.

List: beladone — volčje češnje, vinogradniškega lepuha, jeternika, melise, maline, ozkolistnega trpotca, pekoče koprive.

Rastlino: gladišnika, krvavega mlečka, smetlike, grenkuljice, melise, vodne kresse, dobre misli, škržolice, črnobine, zlate rozge.

Korenine: arnike, beladone — volčje češnje, kompave — bodeče neže, malega divjega janeza, velikega divjega janeža, medvedovih tačk, trobentice, male norice — male beladone, repinca, regrata, srčne moči, pekočih kopriv.

Lubje: češminovih korenin, krhlike.

Plodove: češmina, gloga — belega trna — glogovca, celega šipka, luščine šipka brez semena, črnega trna, oparnice, jerebike.

Razno: gomolje jesenskega podleska, zelene lupine oreha.

Korenine kompave — bodeče neže odkupujemo po 300 din kilogram. Gomolje jesenskega podleska je treba razrezati v debelino pol centimetra. Navodila in cene dobite v vaši zadrugi ali pa pri GOSADU, skladišče Novo mesto, Slakova ul. 8.

KAJ PA CESTA TREBNJE - SEVNICA?

Cesta Trebnje—Sevnica je do skrajnosti obrabljena in nujno potrebna večjih popravil. Ker je to glavna komunikacijska zveza, ki povezuje Mirensko dolino z ostalim svetom, bo treba takoj nekaj ukreniti in poskrbeti vsaj to, da bi bila cesta ob jesenskem deževju dovolj posuta z gramozom. Prepotrebno popravilo ceste smo že dovolj dolga odlagali, škoda, ki jo povzročajo vozila, pa tudi škoda na vozilih je pa iz dneva v dan večja.

»MIRNA« — NOV ŠIVALNI STROJ

Tovarna šivalnih strojev na Mirni je kupce na Zagrebškem velesejmu iznenadila z novim izdelkom: s prenosnim električnim šivalnim strojčkom. Strojček je spravljen v majhnem kovčku, opremljen je z električnim zaganjačem in ga je mogoče uporabiti postavljenega na mizo. Z njim bo ustreženo mnogim potrošnikom, ki zaradi majhnega stanovanja nimajo prostora, kamor bi postavili navadni šivalni stroj. Ker je poceni — saj velja samo 69 tisoč dinarjev, — ga bodo brez težav lahko nabavila mnoga gospodinjstva. Šiva naprej in nazaj in je uporaben za razne vrste blaga. Tovarna »Mirna« je prav zato že na Zagrebškem velesejmu prejela vrsto naročil za novi izdelek. Za prikupni strojček, ki ga je na Sejmu gradbeništva v Ljubljani v svoji montažni hišici razstavilo podjetje Tesar, sta se zelo zanimali in se o njem pohvalno izrazili tudi soproga predsednika republike tov. Jovanka Broz in Pepca Kardelj.

Predavanja ZROP

Kakor prejšnja leta tako bodo tudi letos predavanja za rezervne oficirje in podoficirje. V Novem mestu je z njimi pričela že osnovna organizacija ZROP — desni breg. 10. in 12. oktobra sta bili zelo zanimivi predavanji, žal pa je bila udeležba zelo slaba. Vse rezervne oficirje in podoficirje bo organizacija klicala na odgovor zaradi malomarnega odnosa do organizacije in izostajanja od predavanj.

V pripravi je že druga serija predavanj, ki bodo tokrat v novi dvorani družbenih organizacij na Grmu (otroški vrtec). Pozivamo člane, da se predavanj zanesljivo udeleže.

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 21. OKTOBRA:
5.00—8.00 Dobro jutro! (Pisan glasbeni spored) — 5.25 Nekaj domačih — 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 8.30 Češka in poljska zabavna glasba — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Za vsakogar nekaj — 10.10 Narava, kot so jo doživljali romantični skladatelji — 11.00 Klavir v ritmu — 11.15 Angleščina za mladino — 11.30 Zvočni kaleidoskop — 12.05 Štiri slovenske narodne pesmi — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Zabaven opoldanski spored — 13.30 Narodne pesmi iz Argentine — 13.45 Glasba k obedu — 14.15 Štirje orkestralni pasteli — 13.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Moški zbor Zarja iz Trbovelj — 15.35 Za oddih in razvedrilo — 16.00 Gremo v kino — 16.45 Iz filmov in glasbenih revij — 17.05 Vsak dan za vas — 18.10 Operni solisti, ki so nas proslavili v tujini — 18.45 Naši popotniki na tujem — 19.05 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 20.00 Polke in valčki v izvedbi orkestra Alfred Scholz — 20.20 Radijska komedija — 20.54 Melodije za prijeten konec tedna — 22.15 Zabavna glasba z vsega sveta — 23.05 Zaplešite z nami!

NEDELJA, 22. OKTOBRA:
6.00—7.00 Veselo nedeljsko jutro — 7.35 Romanca — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Iz albuma skladb za otroke — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 9.48 Tri samospeve na partizansko tematiko zapoje sopranistka M. Skenderović — 10.00 Se pomnite tovariši... — 10.30 Od Choptna do Gershwina — 11.30 Povest o generacijah — 11.50 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.30 Za našo vas — 14.00 Dobri znanci iz Celja s pevci — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Pri domačih solistih — 16.00 Humoreska tega tedna — 16.20 Iz operne zakladnice — 17.05 Trio Horwedel — 17.15 Radijska igra — 18.30 Športno popoldne — 19.05 Ivo Petrič: Sonata za rog in klavir — 19.18 Dvořak: Dumka — 19.26 Sonatina za violino in kitare — 20.00 Izberite melodijo tedna! — 20.50 Hammond orgle — 21.00 Iz glasbene geografije Evrope — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Plesna glasba.

Nagradna anketa

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA prosita s tem svoje naročnike in bralce, da bi sodelovali pri izbiri barve, v kakršni naj bi list tiskal svojo naslovno in srednjo stran. Med naročnike in bralce, ki bodo v anketi sodelovali, bomo izžrebali

25 DENARNIH IN KNJIŽNIH NAGRAD:

10.000 din, 5.000 din, 3.000 din, 2.000 din in 1.000 din in 20 lepih knjižnih daril

POGOJ za sodelovanje pri žrebanju:
izrežite iz ankete njen spodnji del in nam ga čitljivo izpolnjenega vrnite najkasneje do torka, 24. oktobra 1961. V levi spodnji kot kuverte napišite: ANKETA, odpošljite pa jo na naslov: DOLENJSKI LIST, Novo mesto, poštni predal 33.

— — — — — — TU ODREŽITE! — — — — — —

DOLENJSKEMU LISTU, Novo mesto, p. p. 33

Predlagam, da tiskate naslovno in srednjo stran našega domačega tednika v

črni — zeleni — rdeči — modri barvi

(podčrtajte barvo, ki vam je najbolj všeč!)

Ime in priimek: .....

Točen naslov: .....

Pošta: .....

TU ODREŽITE!

DOLENJSKI LIST

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL v Novem mestu — IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 dinarjev — Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev — Tekoči račun pri podr. Narodne banke v Novem mestu 606-11-3-24 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal: Novo mesto 33 — TELEFON št. 127 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani